

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 24 Kasım – 04 Aralık 2010	Yayımlandığı Tarih 05 Aralık 2010	Sayı 464
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [09.11.2010 Tarih ve 6066 Sayılı Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun \(R.G. 14 Kasım 2010 – 27759\)](#)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulundan Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adaylarının, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca 4/11/2010 Tarihinde Yapılan Ad Çekme Sonucuna Göre, 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13. Maddesi Gereğince Atanmalarına İlişkin Kararname \(R.G. 04 Aralık - 27775\)](#)
- [İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği \(R.G. 27 Kasım 2010 - 27768\)](#)
- [Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 29 Kasım 2010 – 27770\)](#)
- [Türkiye Barolar Birliği Staj Kredi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 30 Kasım 2010 – 27771\)](#)
- [Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik \(R.G. 01 Aralık 2010 – 27772\)](#)
- [Gümrük Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 02 Aralık 2010 – 27773\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/16, K: 2010/85 Sayılı Kararı \(R.G. 02 Aralık 2010 – 27773\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/17, K: 2010/44 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 01 Aralık 2010 – 27772\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2009/51, K: 2010/73 Sayılı Kararı \(R.G. 02 Aralık 2010 – 27773\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E:2009/51, K:2010/73 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 02 Aralık 2010 – 27773\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E:2010/29, K:2010/90 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 04 Aralık 2010 – 27775\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E:2010/29, K:2010/90 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 04 Aralık 2010 – 27775\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Gülen/Türkiye\)](#)
- [Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi \(R.G. 03 Aralık 2010 – 27774\)](#)

- [Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğünden Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair 195 Sayılı Kanun Uyarınca Yayınlanacak İlan ve Reklâmlar ile Bunları Yayınlayacak Mevcuteler Hakkında 15/2/1977 Tarihli ve 67 Sayılı Genel Kurul Kararı'nın Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Genel Kurul Kararı](#)
(R.G. 03 Aralık 2010 – 27774)
- [Adalet Bakanlığında 2 Adet İlan](#)
(R.G. 26 Kasım 2010 – 27767)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanları](#)
(R.G. 29 Kasım 2010 – 27770)
- [Sayıştay Başkanlığında 1 Adet İlan](#)
(R.G.30 Kasım 2010 – 27771)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

ÇOCUKLARLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN

Kanun No. 6066

Kabul Tarihi: 9/11/2010

MADDE 1 – (1) Türkiye Cumhuriyeti tarafından 15 Temmuz 2003 tarihinde Strazburg'da imzalanan “Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi”nin beyan ile onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

29/11/2010

[R.G. 30 Kasım 2010 – 27771]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

Adlî yargı hâkim ve savcı adaylarının, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca 4/11/2010 tarihinde yapılan ad çekme sonucuna göre, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13. maddesi gereğince atanmalarına ilişkin Kararname aşağıda gösterilmiştir.

K A R A R : 04.11.2010/442

ADLÎ YARGI HÂKİM ve SAVCI ADAYLARI

4. derecenin 1. kademesi (915+1300) gösterge ile;

1- 123398 İstanbul Adlî Yargı Savcı Adayı Sadık KURT Giresun Cumhuriyet savcılığına,

7. derecenin 2. kademesi (720+1500) gösterge ile;

2- 123642 Rize Adlî Yargı Hâkim Adayı Serkan AKGÜN Ayvacık Hâkimliğine,

8. derecenin 1. kademesi (660+1300) gösterge ile;

3- 122566 Ankara Adlî Yargı Hâkim Adayı Şuheda ATLIHAN Mardin Hâkimliğine,

4- 123683 Samsun Adlî Yargı Hâkim Adayı Zeynep BARAN Vakfıkebir Hâkimliğine,

5- 123782 Ankara Adlî Yargı Hâkim Adayı Ramazan BALTACI'nın Bayburt Hâkimliğine,

Ad çekme usulü ile naklen atanmışlardır.

[R.G. 04 Aralık 2010 – 27775]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere kurulacak işyeri sağlık ve güvenlik birimlerinin kuruluşu ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin belgelendirilmeleri, yetki belgelerinin iptali, görev, yetki ve sorumluluklarına dair usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında yer alan ve devamlı olarak en az elli işçi çalıştırılan işyerlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

a) 4857 sayılı İş Kanununun 2 ve 81 inci,

b) 9/1/1985 tarihli ve 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 ve 12 nci, maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen:

a) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,

b) Diğer sağlık personeli: Hemşire, sağlık memuru, acil tıp teknisyeni veya çevre sağlık teknisyenini,

- c) Genel Müdürlük: İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğünü,
- ç) İş güvenliği uzmanı: İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere Bakanlıkça belgelendirilmiş mühendis, mimar veya teknik elemanı,
- d) İşyeri hekimi: İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilmek üzere Bakanlıkça belgelendirilmiş hekimi,
- e) İşyeri sağlık ve güvenlik birimi (İSGB): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere işyerinde kurulan, gerekli donanım ve personele sahip olan birimi,
- f) Ortak sağlık ve güvenlik birimi (OSGB): İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sunmak üzere, gerekli donanım ve personele sahip olan ve Bakanlıkça yetkilendirilen kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren şirketlerce kurulan ve işletilen müesseseleri,
- g) Sorumlu müdür: İşyeri hekimliği veya iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, OSGB'lerde tam süreli istihdam edilen ve bu birimlerin iş ve işlemlerinden Bakanlığa karşı sorumlu olan kişiyi,
- ğ) Tehlike sınıfı: İş sağlığı ve güvenliği açısından, yapılan işin özelliği, işin her safhasında kullanılan veya ortaya çıkan maddeler, iş ekipmanı, üretim yöntem ve şekilleri ile çalışma ortam ve şartlarıyla ilgili diğer hususlar dikkate alınarak az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olarak belirlenen ve işyerinin yer aldığı tehlike sınıfını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hak ve Yükümlülükler

İşverenin yükümlülükleri

MADDE 5 – (1) İşveren, işyerlerinde alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, işçilerin ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla; İSGB oluşturmakla, bu birimde bir veya birden fazla işyeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personelinin görevlendirmekle ve sanayiden sayılan işlerin yapıldığı işyerlerinde tehlike sınıfına uygun bir veya birden fazla iş güvenliği uzmanı görevlendirmekle yükümlüdür.

(2) İşveren, birinci fıkrada sayılan yükümlülüklerinin tamamını veya bir kısmını işyerinde, Bakanlıkça belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması halinde, işletme dışında kurulu Bakanlıkça yetkilendirilen birimlerden hizmet alarak da yerine getirebilir.

(3) Sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütmek üzere işyerinden personel görevlendirmek veya işletme dışında kurulu Bakanlıkça yetkilendirilen birimlerden hizmet almak suretiyle bu konudaki yetkilerini devreden işverenin iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine ilişkin yükümlülükleri devam eder.

(4) İşveren;

a) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili görevlendirilen personelin etkin bir şekilde çalışması amacıyla gerekli kolaylığı sağlamak ve bu hususta planlama ve düzenleme yapmakla,

b) İSGB personelinin işbirliği içinde çalışmasını sağlamakla,

c) Sağlık ve güvenlikle ilgili konularda işçilerin görüşlerini alarak katılımlarını sağlamakla,

ç) İSGB veya hizmet aldığı işletme dışında kurulu Bakanlıkça yetkilendirilen birimlerde görev yapan kişiler ile bunların çalışma saatleri, görev, yetki ve sorumlulukları konusunda işçileri veya temsilcilerini bilgilendirmekle,

d) İşyeri hekimi ile iş güvenliği uzmanlarının görevlerini yerine getirebilmeleri için, Bakanlıkça belirlenen sürelerden az olmamak kaydı ile yeterli çalışma süresini sağlamakla,

e) Başka bir işyerinden kendi işyerine çalışmak üzere gelen işçilerin sağlık bilgilerine İSGB veya hizmet aldığı işletme dışında kurulu Bakanlıkça yetkilendirilen birimlerin ulaşabilmesini sağlamakla,

f) İş sağlığı ve güvenliği mevzuatı gereği, yükümlü olduğu kayıt ve bildirimleri İSGB veya hizmet aldığı işletme dışında kurulu Bakanlıkça yetkilendirilen birimler ile işbirliği içerisinde yapmakla,
yükümlüdür.

(5) İşveren, işçilerin kişisel sağlık dosyalarını işten ayrılma tarihinden itibaren 10 yıl süreyle saklamak zorundadır. Çalışma ortamından kaynaklanan hastalıkların yükümlülük süresinin Sosyal Güvenlik Kurumu Yüksek Sağlık Kurulu Başkanlığının vereceği karara göre 10 yılı aşması halinde, evraklar belirlenen yeni süreye uygun olarak saklanır. İşçinin işyerinden ayrılarak başka bir işyerinde çalışmaya başlaması halinde, yeni işveren işçinin kişisel sağlık dosyasını talep eder, önceki işveren dosyanın bir örneğini onaylayarak gönderir.

(6) İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının; onaylı deftere iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin yazacağı tedbir ve önerilerin yerine getirilmesinden ve defterin imzalanması ve düzenli tutulmasından işveren veya işveren vekili sorumludur. Onaylı defter; seri numaralı ve kendinden kopyalı olur ve Genel Müdürlüğe, işyerinin bağlı olduğu Bakanlığın ilgili bölge müdürlüğüne veya notere her sayfası onaylatılır. Defterin aslı işveren, suretleri ise işyeri hekimi ve/veya iş güvenliği uzmanı tarafından muhafaza edilir. Bu defterin, istenmesi halinde, iş müfettişlerine gösterilmesi zorunludur.

(7) İşyerlerinde görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı ile hizmet alınan kurumların İş Kanununa göre geçerli yetki belgesine sahip olmalarından işveren sorumludur.

İşçilerin hak ve yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) İşçiler, sağlık ve güvenliklerini etkileyebilecek tehlikeleri iş sağlığı ve güvenliği kuruluna, kurulun bulunmadığı işyerlerinde ise işveren veya işveren vekiline bildirerek durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilir.

(2) İşçiler, işyerinde yürütülecek iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin amaç ve usulleri konusunda haberdar edilir ve elde edilen verilerin kullanılması ile ilgili bilgilendirilirler.

(3) İşçiler, işverene karşı yükümlülükleri saklı kalmak şartıyla işyerinde sağlık ve güvenliğin korunması ve geliştirilmesi için;

a) İşyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı, işveren veya işveren vekili tarafından verilen iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili talimatlara uymakla,

b) İSGB veya işletme dışından hizmet alınan birimlerin yapacağı çalışmalarda işbirliği yapmakla,

c) İş sağlığı ve güvenliği konularına ilişkin çalışmalara, sağlık muayenelerine, bilgilendirme ve eğitim programlarına katılmakla,

ç) Makine, tesisat ve kişisel koruyucu donanımları verilen talimatlar doğrultusunda ve amacına uygun olarak kullanmakla,
yükümlüdürler.

Hizmetin işçilere ücretsiz verilmesi

MADDE 7 – (1) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ve eğitimleri işçilere mali yük getirmeyecek şekilde ve dinlenme süreleri dışında düzenlenir. Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi

İşyeri sağlık ve güvenlik birimi

MADDE 8 – (1) İSGB; en az bir işyeri hekimi ile gereğinde diğer sağlık personeli ve sanayiden sayılan işlerin yapıldığı işyerlerinde bunlara ilave olarak tehlike sınıfına uygun en az bir iş güvenliği uzmanından oluşur.

(2) İSGB, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesine ve çalışacak personel sayısına yetecek büyüklükte, kolay ulaşılabilir, tercihen giriş katta kurulur. Bu birimlerde 12 metrekareden az olmamak üzere en az bir muayene ve ilkyardım odası ile sanayiden sayılan işyerlerinde sekiz metrekareden az olmamak üzere bir iş güvenliği uzmanı odası bulunur.

(3) İSGB, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini işyerinin tehlike sınıfı, sektörü ve işçi sayısına göre belirlenen sürelerden az olmamak kaydı ile yürütür.

(4) İSGB, 10/2/2004 tarihli ve 25369 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun şekilde kurulur ve Ek-1’de belirtilen araç ve gereçler ile donatılır.

Ortak sağlık ve güvenlik birimi

MADDE 9 – (1) OSGB kurulabilmesi ve hizmet sunabilmesi için tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan;

- a) En az bir işyeri hekimi,
- b) En az bir iş güvenliği uzmanı,
- c) En az bir diğer sağlık personeli, istihdamı zorunludur.

(2) Birinci fıkrada sayılan kişiler, birden fazla ortak sağlık ve güvenlik biriminde görev alamaz.

(3) OSGB’ler, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesine ve çalışacak personel sayısına yetecek asgari büyüklükte olacak şekilde; en az 10 metrekarelik muayene, 15 metrekarelik ilkyardım ve acil müdahale, 10 metrekarelik iş güvenliği uzmanı odaları ile 12 metrekarelik bekleme yerinden oluşur.

(4) OSGB, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini işyerinin tehlike sınıfı, sektörü ve işçi sayısına göre belirlenen sürelerden az olmamak kaydı ile yürütür.

(5) İş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin etkin yürütülmesi amacıyla, hizmet sunulan işyerine, aynı işyeri hekiminin, iş güvenliği uzmanının ve diğer sağlık personelinin hizmet vermesi esastır.

(6) OSGB’lerin yetki aldıkları adresin bulunduğu il sınırları dışında hizmet verebilmesi için o ilde şube açmaları zorunludur. Ancak niteliği gereği birden fazla ilde yürütülmesi gereken yol ve nakil hattı inşası veya bakımı gibi işlerde hizmet alınan OSGB’nin işin yapıldığı illerden herhangi birisinde yetkilendirilmiş olması yeterlidir.

(7) OSGB, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelikte belirtilen niteliklere uygun oluşturulur ve Ek-1’de belirtilen araç ve gereçlerle donatılır.

Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin başvuru işlemleri

MADDE 10 – (1) Kurulacak OSGB’ler, Bakanlığa dilekçe ve aşağıda belirtilen ekler ile başvururlar:

- a) Ticari şirketler için tescil edildiğini gösteren Ticaret Sicil Gazetesi,
- b) Tam süreli çalışma zorunluluğu bulunan işyeri hekimi için geçerli işyeri hekimliği belgesi, iş güvenliği uzmanı için geçerli iş güvenliği uzmanlığı belgesi ve tam süreli iş sözleşmeleri ile diğer sağlık personelinin tam süreli iş sözleşmesi, bu kişiler OSGB sahibi veya ortağı ise tam süreli çalışma taahhütnameleri,
- c) OSGB’nin sorumlu müdürünün kabul şerhli görevlendirme yazısı,
- ç) Faaliyet gösterilecek yere ait yapı kullanma izin belgesi,
- d) Faaliyet gösterilecek yere ait kira sözleşmesi veya tapu senedi veya intifa hakkı belgesi,
- e) Faaliyet gösterilecek yerin ölçülerinin ve bütün bölümlerinin yer aldığı 1/50 ölçekli plan,
- f) Tapu kütüğünde mesken olarak kayıtlı bir ana gayrimenkulün bağımsız bölümlerinde OSGB’nin faaliyet gösterebileceğine dair kat malikleri kurulunun oybirliğiyle aldığı karar,

g) İlgili mevzuata göre binada yangına karşı gerekli tedbirlerin alındığına dair yetkili merciler tarafından verilen belge.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları için, yalnızca birinci fıkranın (b), (c), (e) ve (g) bentlerinde belirtilen belgeler istenir.

(3) Bu madde uyarınca istenen belgelerin aslı ile birlikte bir örneğinin getirilmesi halinde Bakanlıkça tasdiki yapılır.

(4) OSGB'lerde görevli işyeri hekimleri veya iş güvenliği uzmanları aynı zamanda sorumlu müdürlük görevini de yürütebilir.

Ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin yetkilendirilmesi

MADDE 11 – (1) OSGB'ler tarafından hazırlanan başvuru dosyası Bakanlıkça incelenir, posta yoluyla yapılan başvurularda eksiklikler yazılı olarak, şahsen yapılan müracaatlarda ise derhal bildirilir. Dosya üzerinde incelemesi tamamlanan başvurular için yerinde inceleme yapılır. İnceleme işlemlerinde tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için her defasında otuz günden fazla olmamak üzere en fazla iki defa süre verilir. Belirlenen sürelerde eksiklikler giderilmez ise dosya iade edilir ve bir yıl içinde tekrar başvuru yapılamaz. Dosya üzerinde ve yerinde incelemeleri tamamlanan başvuruların, bu Yönetmelikte belirtilen şartları taşımaları halinde, dosyasında belirtilen adres ve unvana münhasıran, en geç on gün içerisinde Bakanlıkça Ek-2'deki örneğine uygun yetki belgesi düzenlenir. Başka bir adreste şube açıldığı takdirde, aynı usul ve esaslar dâhilinde şube için ayrıca yetki belgesi düzenlenir.

(2) Yetki belgelerinin, OSGB tarafından beş yılda bir vize ettirilmesi zorunludur.

(3) OSGB'ler yetki belgesi almadan veya süresi içerisinde vize işlemini yaptırmadan bu Yönetmelik kapsamında belirtilen faaliyetleri yapamazlar.

(4) OSGB'ler, aşağıda belirtilen hususlara uymak zorundadırlar:

a) İsim ve unvanlar Türkçe olarak tescil ettirilir, tabela ve basılı evraklarında sadece yetki belgesinde belirtilen isim ve unvanlar yazılır,

b) Özel kuruluşlar tarafından, kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan isimler ticari isim olarak kullanılamaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Biriminin Çalışma Usul ve Esasları

İSGB ve OSGB'lerin görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 12 – (1) İSGB ve OSGB'ler, işyerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak amacıyla;

a) İşyerinde sağlık ve güvenlik risklerine karşı yürütülecek her türlü koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyeti kapsayan çalışma ortamı gözetiminden,

b) İşçilerin sağlığını korumak ve geliştirmek amacı ile işçilere verilecek sağlık gözetiminden,

c) İşçilerin iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ve bilgilendirilmelerinden,

ç) İşyerinde kaza, yangın, doğal afet ve bunun gibi acil müdahale gerektiren durumların belirlenmesi, acil durum planının hazırlanması, ilkyardım ve acil müdahale bakımından yapılması gereken uygulamaların organizasyonu ve ilgili diğer birim, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasından,

d) Çalışma ortamının gözetimine ve işçilerin sağlık gözetimine ait bütün bilgilerin kayıt altına alınmasından,

e) İşçilerin yaptıkları işler, işyerinde yapılan risk değerlendirme sonuçları ve maruziyet bilgileri ile işe giriş muayeneleri, periyodik sağlık muayeneleri sonuçları ve iş kazaları ile meslek hastalıkları kayıtlarının, işyerindeki kişisel sağlık dosyalarında gizlilik ilkesine uyularak saklanmasından,

sorumludurlar.

(2) İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmeti sunmak üzere OSGB'lerce görevlendirilen işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından muhafaza edilmesi gereken onaylı defter suretleri, OSGB arşivinde tutulur ve istenmesi halinde denetime yetkili memurlara sunulur. Kendilerinden talep edilmese dahi, sözleşme süresi sonunda bütün kayıt ve dosyalar OSGB'lerce işverene teslim edilir.

(3) İSGB ve OSGB'ler bu hizmetlerin sağlanması sırasında işin normal akışını aksatmamaya özen gösterirler.

(4) İSGB ve OSGB'ler, işverenin, işçilerin ve bulunması halinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunun, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kayıt ve istatistiklere ulaşabilmesini sağlar.

(5) OSGB'ler, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin tamamını veya bir kısmını başka bir kişi veya kuruma devredemezler.

Görevlendirme belgesi ve sözleşme

MADDE 13 – (1) İSGB'lerde işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı görevlendirilmesi durumunda bu kişilerle işveren arasında; OSGB'lerden hizmet alınması durumunda OSGB ile işveren arasında; OSGB'lerde çalışan işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli ile OSGB arasında sözleşme imzalanır.

(2) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları için görevlendirme belgeleri düzenlenir.

(3) Sözleşme ve görevlendirme belgeleri üç nüsha olarak düzenlenir. Nüshalardan biri işverende, biri OSGB'de kalır, diğer nüsha bildirimle ilgili diğer kanunlardan doğan yükümlülükler saklı kalmak kaydıyla beş iş günü içinde işveren veya OSGB'lerce Bakanlığa gönderilir. Sözleşmeler, Ek-3, Ek-4 ve Ek-5'teki örneklerine uygun olarak düzenlenir. Gerekli şartları taşıması halinde elektronik ortamda gönderilen sözleşme veya görevlendirmeler üç işgünü içinde, diğerleri en geç on beş işgünü içinde Bakanlıkça onaylanır. Sözleşme veya görevlendirilmeleri onaylanmayan işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yapamazlar.

(4) İşyerinin çalışanı olan iş güvenliği uzmanına, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmaları yaptığı süre içinde başka görev verilemez.

(5) Üçüncü fıkrada belirtilen sözleşmelerin feshi halinde, durum hizmet alan tarafından beş işgünü içinde Bakanlığa bildirilir. Görevlendirme zorunluluğu bulunanların yerine otuz gün içerisinde aranan niteliklere sahip personel görevlendirilmesi ve Genel Müdürlüğe bildirilmesi zorunludur.

İşbirliği ve koordinasyon

MADDE 14 – (1) İSGB ve OSGB personeli, görevlerinin yürütümünde ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatında öngörülen tedbirlerin uygulanmasında, kendi aralarında işbirliği ve koordinasyon içinde çalışır.

(2) İSGB ve OSGB'ler işverenle, işyeri bünyesindeki bütün bölüm çalışanlarıyla, bulunması halinde iş sağlığı ve güvenliği işçi temsilcisiyle, iş sağlığı ve güvenliği kuruluyla işbirliği içinde çalışır.

(3) İşletme içinden veya dışından iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevlendirilenler arasında koordinasyon işveren tarafından sağlanır.

Yıllık çalışma planı

MADDE 15 – (1) İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri ile ilgili yıllık çalışma planı İSGB veya hizmet alınan işletme dışında kurulu Bakanlıkça yetkilendirilen birimler tarafından hazırlanır ve işverene sunulur. Onaylanan plan işyerinde ilan edilir ve bir nüshası işverence muhafaza edilir.

Yıllık değerlendirme raporu

MADDE 16 – (1) İSGB ve OSGB'ler, çalışma ortamının gözetimi ve sağlık gözetimi ile ilgili çalışmaları kaydeder ve Ek-6'daki örneğine uygun yıllık değerlendirme raporu hazırlayarak işverene, bulunması halinde iş sağlığı ve güvenliği kuruluna ve yazılı ve

elektronik ortamda Bakanlığa gönderirler. Bu bilgiler, Bakanlık tarafından Sağlık Bakanlığına elektronik ortamda bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

İSGB ve OSGB'lere ilişkin çeşitli hükümler

MADDE 17 – (1) Yetki alan OSGB'ler, yetki aldıkları adreste Bakanlıkça yetkilendirilmedikleri konularda hizmet veremez ve faaliyette bulunamazlar.

(2) OSGB tarafından başvuru dosyasında beyan edilen yerleşim planı, bina ve donanımda Bakanlık onayı alınmadan hiçbir şekilde değişiklik yapılamaz.

(3) Bakanlık, hizmetin etkin ve verimli bir şekilde verilip verilmediğinin izlenmesi amacıyla kendi görev ve yetki alanına giren konularda İSGB ve OSGB'leri denetler.

OSGB için belge alma ve vize işlemleri

MADDE 18 – (1) Belge almak veya vize işlemlerini yaptırmak isteyen OSGB'lerin;

a) Bu Yönetmeliğin ilgili hükümlerine uygunluk sağlamaları,

b) Bakanlıkça belirlenen belge veya vize ücretini ödemeleri, gereklidir.

(2) Yetkilendirilen OSGB'ler beş yılın tamamlanmasına en fazla altmış, en az kırkbeş gün kala vize işlemleri için Genel Müdürlüğe müracaat eder. Vize süresinin bitiminden önce Genel Müdürlükçe vize işlemleri sonuçlandırılır. Yukarıda belirtilen süreler içinde müracaat etmeyen ve vize süresi sona erdikten sonra vize işlemlerini tamamlamamış olanların yetki belgeleri iptal edilerek durum on gün içinde yazı ile bildirilir.

(3) OSGB'ler herhangi bir sebeple faaliyetlerini bırakmaları halinde otuz gün içinde yetki belgelerinin asıllarını Genel Müdürlüğe iade ederler.

İhtarlar

MADDE 19 – (1) OSGB'ler için yetki belgesinin doğrudan iptalini gerektiren durumların dışındaki ihlallerde, Ek-7'de belirtilen şekilde ihtar puanları uygulanır.

(2) Bir takvim yılı içinde hafif ihlallerin ihtar puanlarının toplamının 30'a, orta ihlallerin ihtar puanlarının toplamının 60'a ulaşması durumunda OSGB'nin o yıl içinde işleyecekleri diğer hafif ve orta ihlaller bir üst derecenin tavan puanı esas alınarak uygulanır.

(3) İhtar gerektiren bir ihlali yalnızca bir kez işlemiş olan kurumların, o ihlale ilişkin ihtar puanları üç yıl sonunda, beş yıllık sürenin sonunda vize işlemini tamamlayan kurumların ise ihtar puanının verilmesinin üzerinden en az bir yıl geçmiş olan tüm ihtar puanları silinir.

Yetkilerin askıya alınması ve iptali

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik uyarınca yetkilendirilen OSGB'lerin yetki belgelerinin geçerliliği;

a) İhtarlar puanlarının toplamının 200'e ulaşması,

b) Denetim veya kontrollerde tespit edilen noksanlıkların giderilmesi için verilen en fazla otuz günlük süre sonunda noksanlıkların devam etmesi, hallerinden birinin gerçekleşmesi durumunda altı ay süreyle askıya alınır.

(2) Askıya alınma işlemini gerektiren durumların tekrarı halinde yetki belgesinin geçerliliği bir yıl süreyle askıya alınır.

(3) Yetki belgesi askıya alınan OSGB'ler, askıya alınma süresince bu Yönetmelik kapsamındaki yetkilerini kullanamazlar. Yetki belgesi askıya alınan OSGB'ler taahhüt ettikleri hizmetleri herhangi bir ek ücret talep etmeden başka bir OSGB'den temin etmek zorundadırlar.

(4) Bu Yönetmelik uyarınca OSGB'lere verilen yetki belgesinin geçerliliği;

a) Bakanlıkça belirlenen esaslara aykırı şekilde şube açmaları, yetki aldığı adres veya il sınırları dışında hizmet vermeleri,

b) Sunmakla yükümlü oldukları hizmetlerin tamamını veya bir kısmını devretmeleri,

c) Üçüncü defa yetki belgelerinin geçerliliğinin askıya alınmasını gerektiren şartların oluşması,

ç) Yetki belgesinin amacı dışında kullanıldığıının tespiti,

d) Belgesinin geçerliliğinin askıda olduğu süre içinde sözleşme yapmalarının veya hizmet vermelerinin tespiti,

hallerinden birinin varlığı halinde doğrudan iptal edilir.

(5) Yetki belgesi iptal edilen OSGB'lerin kurucu veya ortakları beş yıl içinde tekrar yetki belgesi başvurusunda bulunamaz.

(6) Belgesinin geçerliliği askıya alınanlar ve iptal edilenlere Genel Müdürlükçe yazılı bildirim yapılır ve internet sayfasında ilan edilir. Belgesinin geçerliliği askıya alınan OSGB'lerin belgelerini tekrar kullanabilmeleri için Bakanlığın onayının alınması zorunludur.

(7) Yetki belgesinin iptali veya geçerliliğinin askıya alınması durumunda önceden yapılan hizmet ve iş sözleşmelerinden doğan hukuki sonuçlardan OSGB'ler sorumludur.

Tehlike sınıfları

MADDE 21- (1) İşyeri tehlike sınıfları 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 83 üncü maddesine göre belirlenen kısa vadeli sigorta kolları prim tarifesi esas alınarak Bakanlıkça çıkarılacak bir tebliğ ile belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 22 – (1) 15/8/2009 tarihli ve 27320 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut belgeler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 16/12/2003 tarihinden önce verilen işyeri hekimliği belgeleri ile Bakanlıkça verilen işyeri hekimliği belgeleri, 15/8/2009 tarihinden sonra Bakanlıkça verilen iş güvenliği uzmanlığı belgeleri ile işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitici belgeleri geçerlidir. 15/8/2009 tarihinden önce iş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik elemanlardan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanlığınca verilen eğitim sonrasında iş güvenliği uzmanlığı sertifikası alanlardan, Bakanlıkça belirlenecek ilave yüz saatlik iş güvenliği uzmanlığı eğitimini tamamlayarak yapılacak sınavda başarılı olanlara mevcut düzenlemeler esas alınarak iş güvenliği uzmanlığı belgesi verilir.

Mevcut OSGB ve eğitim kurumları

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce Bakanlıkça yetkilendirilen OSGB ve eğitim kurumları, Bakanlıkça yeniden belirlenen yer ve donanım ile ilgili şartları en geç altı ay içerisinde, diğer şartları ise otuz gün içerisinde yerine getirmek zorundadırlar. Belirlenen süre içerisinde şartları yerine getirmeyen OSGB ve eğitim kurumlarının yetki belgeleri iptal edilir.

Eğitimi tamamlayanlar

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimleri ile Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimleri Hakkında Yönetmelik kapsamında yetkilendirilmiş eğitim kurumlarınca düzenlenen eğitimleri tamamlayanlar bu Yönetmelik kapsamında yer alan eğitimleri tamamlamış sayılırlar ve düzenlenecek sınavlara katılmaya hak kazanırlar.

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

Sağlık Bakanlığından:
**DOĞAL MİNERALLİ SULAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 1/12/2004 tarihli ve 25657 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya (s) bendi eklenmiştir.

“e) Doğal mineralli su: Yer kabuğunun çeşitli derinliklerinde uygun jeolojik şartlarda doğal olarak oluşan, bir veya daha fazla kaynaktan yeryüzüne kendiliğinden çıkan veya teknik usullerle çıkartılan, mineral içeriği, kalıntı elementleri ve diğer bileşenleri ile tanımlanan, her türlü kirlenme riskine karşı korunmuş, mikrobiyolojik yönden uygun ve bu Yönetmeliğin 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen özellikleri haiz olup 8 inci maddeye göre onaylanan suları”,

“s) Koruma alanı: Kaynak ve bunların bağlı olduğu jeotermal sistemin; bozulmasına, kirlenmesine ve sürdürülebilir özelliğinin yitirilmesine neden olacak dış etkenlerden korumak amacıyla sahanın jeolojik, hidrojeolojik yapısı, iklim koşulları, zemin cinsi ve tipleri, drenaj sahası sınırı, kaynak ve kuyu çevresindeki yerleşim birimleri, endüstri tesisleri, çevrenin topografik yapısı gibi unsurlara bağlı olarak belirlenmiş, önlemler alınması gereken, içerisinde yapılan faaliyetlerin kontrol ve denetime tâbi olduğu ve gerektiğinde yapılaşma ve arazi kullanım faaliyetleri kısıtlanabilir alanları,”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “İstenmeyen Maddeler” başlığı “Doğal Mineralli Sulara Kendiliğinden Bulunan Bileşenler ve Aşıldığı Takdirde Halk Sağlığı Açısından Risk Oluşturabilecek Maksimum Limitler” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkranın (b) bendinde yer alan “Bulunabilecek maksimum miktar mg/L” sütun başlığı altında bulunan “Sülfür” parametresine ait “0.05” ve “Alüminyum” parametresine ait “0.2” değerleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 7** – Doğal mineralli sular mikrobiyolojik özellikleri bakımından aşağıdaki nitelikleri haiz olmalıdır:

a) Kaynaktan alınan numunede toplam koloni sayısı 20-22 °C’de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında mililitrede 20’yi ve 37 °C’de 24 saatte agar-agar karışımında mililitrede 5’i geçmemelidir.

b) Şişelenmiş numunede toplam koloni sayısı, 20-22 °C’de 72 saatte agar-agar veya agar-jelatin karışımında mililitrede 100’ü ve 37 °C’de 24 saatte agar-agar karışımında mililitrede 20’yi geçmemelidir. Toplam koloni sayımı; şişelenmeyi takiben ısısı 4 °C ± 1 °C olan ortamda muhafaza edilen numunede 12 saat içerisinde yapılmalıdır.

c) Pazarlama sürecinde doğal mineralli suyun yeniden canlanabilir toplam koloni sayısı, sadece kaynağında bulunan bakteri sayısındaki normal artıştan kaynaklanan miktar kadar olabilir. Doğal mineralli su, organoleptik olarak kusursuz olmalıdır.

ç) Kaynakta ve satış süresince doğal mineralli su, aşağıdakileri içermemelidir.

- 1) Parazit ve patojen mikroorganizma,
- 2) 250 ml’lik numunede E. coli, diğer koliformlar ve fekal streptokoklar,
- 3) 50 ml’lik numunede sülfid redükte eden sporlu anaeroblar,
- 4) 250 ml’lik numunede pseudomonas aeruginosa.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Doğal mineralli sular jeolojik ve hidrojeolojik, fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal ve mikrobiyolojik yönden Ek-1’de belirtilen değerlendirme kriterlerine göre Bakanlıkça oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunca incelenir ve komisyonun görüşü dikkate alınarak Bakanlıkça onaylanır. Doğal mineralli suya ait fiziksel, kimyasal, fiziko-kimyasal ve mikrobiyolojik analiz sonuçları, başvuru tarihi itibarıyla bir yıldan daha eski tarihli olamaz. Doğal mineralli su hem kaynaktan hem de şişelendikten sonra özellikle 1000 mg/L veya üzeri katı madde ya da 250 mg/L veya üzeri karbondioksit içeriyorsa veya etikette suyun niteliklerine ilişkin 25 inci maddede zorunlu kılınanların dışındaki bilgilere yer verilmek isteniyorsa, üreticinin talebi üzerine ya da Bakanlıkça gerekli görüldüğü takdirde farmakolojik, fizyolojik ve klinik yönden de incelenir.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin ikinci ve dördüncü fıkraları sırasıyla aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başvurunun müdürlüğe intikali üzerine; doğal mineralli suyun kaynağı, müdürlük elemanları kontrolünde numune alınacak şekilde getirilir. İnceleme Kurulu, kaynağı ve tesis yerini mahallinde tetkik eder. Yapılan tetkikler sonucunda, kaynağın tanımına uygunluğunun tespit edilmesi halinde müdürlük, tekniğine uygun olarak kaynaktan gerekli numuneleri alır; debi ve sıcaklık gibi mahallinde yapılması gereken ölçümleri yapar; kaptaj ve kaynağın yeri ile 11/12/2007 tarihli ve 26727 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği kapsamında hazırlanmış kaynağın etrafında bırakılacak koruma alanı mesafesi ve tesisin inşa edileceği arazinin yeri ve gerekli olan diğer hususlara da yer verilerek ön raporu detaylı şekilde hazırlar.”

“Tesis izni ve işletme izni için yaptırılan analizlerin ödenmesine ilişkin masraflar doğal mineralli su sahibi tarafından karşılanır.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “biyolog” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya çevre mühendisi,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1) Bütün üniteler ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre hazırlanmış kaynak koruma alanını da gösterecek şekilde hazırlanmış genel vaziyet planı.”

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin başlığı “Dosya tanzimi ve tesis izni” olarak değiştirilmiş ve aynı maddenin birinci fıkrasının (i) ve (k) bentleri aşağıdaki şekilde düzenlenerek (f) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“i) Doğal mineralli suyun bulunduğu arazinin, koruma alanının birinci zon sınırını kapsayacak şekilde mülkiyet izni, yer başka gerçek veya tüzel kişiye ait ise noter onaylı anlaşma örneği, hisseli tapularda diğer hissedarların noter onaylı muvafakati veya ilgili mahkemeden alınacak karar,”

“k) Doğal mineralli suya ait, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu gereğince il özel idaresinden alınmış işletme ruhsatının onaylanmış örneği,”

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği hükümlerine göre hazırlanmış kaynak koruma alanı ile ilgili hususlar projesinde gösterilir ve gerekçesi ayrıntılı olarak Kurul ön raporunda belirtilir.”

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin 23 üncü maddesine aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiştir.

“Geri dönüşlü polikarbonat damacanalarda suyun adı ve/veya şirket ismi ve/veya tescilli amblemi veya logosu kabartma şeklinde kap üzerine yazılır ve bu kaplara farklı firmalara ait su dolumu yapılamaz.”

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin 25 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Etiket bilgileri ve tanıtım

MADDE 25 – Doğal mineralli suların etiketinde suyun adı, cinsi, imla edildiği (doldurulduğu) yerin adresi, valilikçe verilen izin tarih ve sayısı, valiliğin uygun gördüğü uyarılar, etiket bilgilerinin okunmasına engel olmayacak şekilde resim ve figür, ayırma işlemi gibi valiliğin izni ile suya uygulanan işlemler ve doğal mineralli suyun sahip olduğu anyon ve katyonlardan; florür, bikarbonat, klorür, sülfat, kalsiyum, magnezyum, potasyum, sodyum ve demir parametreleri yer alır. İmal ve son kullanma tarihi, parti seri numarası etikete veya kabın üzerine görünür bir şekilde yazılır. Doğal mineralli suların ticarî tanımlaması veya ticarî ismi, kaynağın ismini veya kaynağın bulunduğu yerin ismini yansıtmıyorsa; kaynağın ismi veya kaynağın bulunduğu yerin ismi, bu ticarî tanımlama veya ticarî isim için kullanılan harflerin en büyüğünün yükseklik ve genişlik olarak en az bir buçuk katına eşit büyüklükte harflerle etiket üzerine yazılır. İşletmecinin talebi halinde suya ait fiziksel, kimyasal ve fiziko-kimyasal (pH, iletkenlik, toplam minerilizasyon gibi) özelliklerden, müdürlük tarafından alınmış numunenin 10 uncu maddede belirtilen laboratuvarlarda analizleri yaptırılmış olmak kaydıyla etikette yer alabilir. Etiket üzerinde yer alması gerekli bilgiler fırınlanmış veya kabartma ya da baskı şeklinde olabileceği gibi kâğıt etiket şeklinde de olabilir. Etiket valilikçe onaylanmadıkça piyasaya sunulamaz. Etiket, 5 inci maddede belirtilen genel özelliklere sahip doğal mineralli sularda 1000 mg/L ve üzerinde katı tortu miktarı bulunması halinde ülkemizdeki geleneksel adı kullanılabilir.

Kağıt etiketin, doğal mineralli suyun tüketiciye ulaşıncaya kadar ambalaj üzerinde kalmasını sağlayıcı, bozulmasını ve düşmesini önleyici her türlü tedbir işletmeci tarafından alınır.

Doğal mineralli suyun adı mutlaka kapak üzerine de yazılır.

Kap, kapak, ambalaj, etiketlerde ve tanıtımlarda tüketiciyi yanıltıcı bilgi ve sembollere yer verilemez. Doğal mineralli suyun menşei, ruhsat tarihi, analiz sonuçları ve sahipliğine ilişkin diğer veriler hakkında gerçekte doğal mineralli suyun sahip olmadığı özelliklerin doğal mineralli suya atfedilmesi halinde veya ambalajlanmış kaynak ve içme sularının bu Yönetmelik hükümlerini karşılamadığı halde doğal mineralli su olarak nitelendirilmeleri yasaktır. Bu suların doğal mineralli sularla karıştırılma ihtimalinin var olduğu durumlarda kap üzerine mülkiyet adı, ticari marka, marka isimleri, amblem olsa bile resim ve diğer işaretler kullanılamaz.

Doğal mineralli suların ozonla zenginleştirilmiş hava ile işleme tâbi tutulması halinde etiketinde “Tekniğine uygun olarak, ozonla zenginleştirilmiş hava ile oksijenleme işlemine tabi tutulmuştur.” uyarısının yer alması zorunludur. Etiket üzerinde yer alacak uyarı, etiket bilgisi ve zemin renginden farklı renkte olmalıdır.

Kap, kapak, etiket üzerinde, ambalajda veya tanıtımlarda hastalıkların önlenmesi, tedavisi veya bakımına ilişkin doğal mineralli su niteliklerine atfedilen bütün bilgilerin kullanılması yasaktır. Ancak, sindirimi kolaylaştıran, çocukların beslenmesi için doğal mineralli suyun uygunluğuna ilişkin bilgilere ait özel ifadeler Bakanlık tarafından oluşturulacak bilimsel değerlendirme komisyonunun görüşü dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilmesi durumunda yer verilebilir. Böyle durumlarda Bakanlık önceden Dış Ticaret Müsteşarlığını bilgilendirir.

Piyasada veya tanıtımlarda doğal mineralli suyun ihtiva ettiği maddelerin veya doğal mineralli suyun önemli bir niteliğinin vurgulanması açısından aşağıda belirtilen hususlara uyulur ve etiket üzerinde belirtilir:

a) Katı tortu olarak hesaplanan mineral miktarı 1500 mg/L den fazla ise “zengin mineralli”,

b) Katı tortu olarak hesaplanan mineral miktarı 500 mg/L den az ise “düşük mineralli”,

c) Katı tortu olarak hesaplanan mineral miktarı 50 mg/L den az ise “çok düşük mineralli”,

şeklinde uyarılar etikette belirtilir.

Ayrıca doğal mineralli sular, sudaki;

a) Bikarbonat miktarı 600 mg/L den fazla ise bikarbonatlı,

b) Sülfat miktarı 200 mg/L den fazla ise sülfatlı,

c) Klorür miktarı 200 mg/L den fazla ise klorürlü,

d) Kalsiyum miktarı 150 mg/L den fazla ise kalsiyumlu,

e) Magnezyum miktarı 50 mg/L den fazla ise magnezyumlu,

f) Çift değerli demir miktarı 1 mg/L den fazla ise demirli,

g) Florür miktarı 1 mg/L den fazla ise florürlü,

h) Sodyum miktarı 200 mg/L den fazla ise sodyumlu,

i) Sodyum miktarı 20 mg/L den az ise sodyum diyetine uygun doğal mineralli su, olarak nitelendirilir.

Ancak doğal mineralli suların fiziko-kimyasal incelenmeleri ve gerekli olduğu hallerde fiziksel, kimyasal ve fiziko-kimyasal araştırmalar için öngörülen metoda uygun olarak kabul edilmiş bilimsel yöntemlere göre gerçekleştirilmiş farmakolojik, fizyolojik ve klinik incelemeler ile belirlenmesi şartı ile etikette doğal mineralli suyun niteliklerine ilişkin diğer bilgiler bulundurulabilir.

Doğal mineralli sular 1,5 mg/L'den fazla florür ihtiva ediyorsa etiketinde; “1,5 mg/L'den fazla florür içermektedir. Bebekler ve 7 yaşından küçük çocuklar için düzenli olarak tüketilmesi uygun değildir” ibaresinin yer alması zorunludur.

İkram maksadıyla kullanılmak üzere belirli kişi veya kuruluşlar adına üretim yapılan hallerde yukarıdaki fıkralarda belirtilen bilgilere ek olarak, adına üretim yapılan kişinin veya kuruluşun logosuna, adına veya unvanına etiket üzerinde yer verilebilir. Bu ürünler, üretimi yaptıran kişi veya kuruluşlarca başkalarına satılamaz. Bu tür üretimler, adına üretim yapılacak kişinin veya kuruluşun adı veya unvanı, etiket örneği ve üretim miktarı da belirtilerek her üretim partisinden önce valiliğe bildirilir.

Etikette, bu maddede belirtilen bilgilerin haricinde bilgi bulundurulamaz.”

MADDE 12 – Aynı Yönetmeliğin 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “mg/L” ibareleri, “µg/L olarak” değiştirilmiştir.

MADDE 13 – Aynı Yönetmeliğin 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “14” ibaresi “13” olarak değiştirilmiştir

MADDE 14 – Aynı Yönetmeliğin 38 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Doğal mineralli su tesisi üçer aylık periyotlarla müdürlük tarafından, gerekli durumlarda Bakanlıkça denetlenir. Bakanlıkça ve Müdürlükçe yapılan denetimlerde alınan numunelerin analiz ücretleri, işletmeci tarafından ödenir. Müdürlükçe 3 ayda bir yapılan kontrollerde, suyun tüketime sunulmak üzere doldurulacağı nihai dolmuş yerinden Ek- 3'te ve 7 nci maddede yer alan parametreler ve Bakanlıkça gerekli görüldüğünde yapılan denetimlerde 6 ncı ve 7 nci maddelerdeki parametreler için numuneler alınır. Alınan numuneler 10 uncu maddede belirtilen laboratuvarlarda ilgili parametreler açısından analiz ettirilir. Herhangi bir kontaminasyonun olması halinde dolmuş yerinin dışındaki noktalardan da gerekli önlemler alınılarak numuneler alınır. Doğal mineralli suyun dolmuş sırasında kirletildiği ve 7 nci maddede belirtilen mikrobiyolojik özellikleri sağlamadığının tespit edilmesi halinde kirlilik nedenleri yok edilinceye ve 7 nci maddede belirtilen nitelikler sağlanıncaya kadar tesisin faaliyeti durdurulur ve doğal mineralli su dolmasına izin verilmez. Denetimler sonucu uygun çıkmayan sular, 40 ncı madde uyarınca takibe alınır.”

MADDE 15 – Aynı Yönetmeliğin Ek-1'inde yer alan 1.1.4 satırı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1.1.4. Kirlenmeye karşı kaynağın Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği kapsamında hazırlanmış koruma alanı ve alınan tedbirler.”

MADDE 16 – Aynı Yönetmeliğin Ek-3’ünde yer alan ve (b) bendinde bulunan “mg/L” ibareleri, “µg/L” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 17 – Aynı Yönetmeliğin Ek-4 ve Ek-5’i yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 18 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4 – Bu maddenin yürürlüğe giriş tarihinden önce izin alan işletmeciler, izinlerini bu Yönetmelikte belirtilen hususlara uyarak gerekli onay ve izinleri bir yıl içerisinde almak zorundadırlar. İşletmecilerin bir yıl içerisinde Valiliğe müracaatı durumunda, bir defaya mahsus olmak üzere ruhsat ve etiketler üzerinde gerekli düzeltmeler ücretsiz olarak yapılır.”

“GEÇİCİ MADDE 5 – Geçici 1 inci maddeye göre ruhsatlarını yenileyemeyen tesisler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içerisinde tesislerini bu Yönetmeliğe göre uyumlaştırır.”

MADDE 19 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20 – Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

[R.G. 29 Kasım 2010 – 27770]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından:

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ STAJ KREDİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 19/12/2001 tarihli ve 24615 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Barolar Birliği Staj Kredi Yönetmeliğinin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5 – Vekaletname, yetki ve benzeri belgelere yapıştırılacak pulun bedeli, pulun yapıştırıldığı tarihte yürürlükte olan Avukatlık Kanununun 27 nci maddesinde düzenlenmiş pulun değeridir.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Staj listesinde yazılı stajyere kredi, staja başlama tarihinden başlayarak öngörülen yasal staj süresince verilir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Faiz basit faiz olup, ödeme tarihine göre günlük faiz hesaplanır ve Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde belirtilen süre içinde borcun tamamı ödendiği takdirde faiz talep edilmez.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Yönetmeliğin 18 inci maddesi uyarınca hesaplanan toplam borç, muacceliyet tarihinden itibaren on iki aylık taksitle geri ödenir.”

MADDE 5 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu yürütür.

[R.G. 30 Kasım 2010 – 27771]

— • —

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

PETROL PİYASASI LİSANS YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

MADDE 1 – 17/6/2004 tarihli ve 25495 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği’nin 17 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Dağıtıcı lisansı sahipleri asgari yıllık 60.000 ton beyaz ürün (benzin, motorin) dağıtımını yapabilecek kapasite, donanım ve ekonomik güce sahip olmak zorundadır. Dağıtıcı lisansı alınması için gerekli ön şart olan asgari yıllık 60.000 ton beyaz ürün (benzin, motorin) satış zorunluluğunu yerine getiremediği tespit edilen dağıtıcının bu yükümlülüğünü gerçekleştirememeye nedenine ilişkin yazılı açıklaması da dikkate alınarak hazırlanan inceleme raporu Kurul’a sunulur. Mücbir sebepler hariç bu yükümlülüğünü yerine getiremeyen dağıtıcının lisansı Kurul kararı ile iptal edilir. Dağıtıcı lisansı sahiplerinin asgari yıllık 60.000 ton beyaz ürün (benzin, motorin) satış yükümlülüğünün izlenmesinde, lisansının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dağıtıcı lisansı sahiplerine bir yıl süreyle geçiş dönemi tanınır. Söz konusu yükümlülüğün ifasına ilişkin esas dönemler, geçiş döneminin sona erdiği tarihi izleyen takvim yılları dikkate alınarak belirlenir. Asgari yıllık 60.000 ton beyaz ürün (benzin, motorin) satış yükümlülüğünün değerlendirilmesinde, dağıtıcıların kendi aralarında yaptıkları akaryakıt ticaretine ve ilgili ve diğer mevzuat kapsamında yapılan akaryakıt ihracatına ilişkin miktarlar dikkate alınmaz.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanı yürütür.

[R.G. 01 Aralık 2010 – 27772]

— • —

Başbakanlık (Gümrük Müsteşarlığı)’tan:

GÜMRÜK YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 7/10/2009 tarihli ve 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 72 nci maddesinin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Sahip ve acentelerince gümrük idaresine önceden bildirim yapmak suretiyle yük almaya giderken seferleri esnasında yükleri iptal edilen veya yük boşaltmaya giderken seferleri esnasında yük boşaltma limanları değişen ve geriye dönüş yapmayan gemilerin bu durumları rota değişikliği sayılmaz.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 102 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Gümrük idaresince Kanunun 57 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca re’sen alıkonulan veya gümrük işlemleri durdurulan eşya için, 103 üncü madde uyarınca başvuruda bulunmak üzere hak sahibine; ayrıca beyan sahibi veya eşyayı elinde bulundurana alıkoyma veya durdurma işlemini takip eden ilk iş günü içerisinde bildirimde bulunulur.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 103 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Bu madde uyarınca yapılacak başvurulara, başvuru sahibinin söz konusu eşya ile ilgili olarak hak sahibi olduğunu ve hakkın Türkiye’de tescil edildiğini kanıtlayan bir belgenin de eklenmesi gerekir.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 114 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(f) 181 inci maddenin dördüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, eşyanın ilgili gümrük rejimine tabi tutulabilmesi için bir izin veya bir belge arandığı hallerde, söz konusu izin veya belge.”

“Bu belgelerin doğruluğundan beyan sahibi ve temsilcisi sorumludur.”

“(6) Gümrük işlemleri sırasında belge aslının aranmadığı durumlarda belge örnekleri üzerinde işlemler sonlandırılır. Belge asılları üçüncü fıkra kapsamında muhafaza edilir.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 131 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Beyanname yerine kullanılan belgeler

MADDE 131 – (1) Elçilik Mektubu, Kurye Mektubu, TIR Karnesi, ATA Karnesi, Kumanya Listesi, Özel Fatura, Déclaration en Douane, CPD Karnesi ve Sözlü Beyan Formu gibi belgeler gümrük beyannamesi yerine kullanılır, ancak bu belgeler gümrük idarelerine verilen beyannameler mahiyetinde değildir.

(2) Elçilik mektupları ile kurye mektuplarının şekli ve ihtiva edeceği bilgiler ek-18 ve ek-19’da gösterilmiştir.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 140 ıncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Avrupa Komisyonu ile Ülkemiz arasında 11/7/2008 tarihinde imzalanan ve 5824 sayılı Kanun ile onaylanması uygun bulunan Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması kapsamında ithal edilecek eşya için basitleştirilmiş usulde beyan talepleri 4 ila 24 üncü maddelerde belirtilen koşullar aranmaksızın kabul edilir.”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 188 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Beyan edilen eşyanın muayenesi ve numunesinin alınması görevli muayene memurunca usulüne uygun olarak yapılır. Teknik zorunluluk olması ve idare amirince gerekli görülmesi halinde numune alma işleminde beyan sahibinin veya temsilcisinin bulunması sağlanır.

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 196 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen eşyanın ertelenmiş kontrol kapsamında mavi hatta işlem görmesi durumunda numunesi alınarak laboratuvar tahliline gönderilir. Bu durumda, yükümlünün talebi üzerine tahlil sonuçları alınmadan eşya teslim edilir. Tahlil sonucunun beyana aykırı çıkması halinde, sistem üzerinde beyannameye meşruhat düşülür ve vergilerin yeniden hesaplanmasını gerektirir bir durum olması halinde tahakkuku yeni duruma göre yapılır.”

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 198 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Numune, eşyanın özelliği dikkate alınarak, varsa TSE standardı göz önünde bulundurulmak suretiyle şahit numunesiyle beraber, muayene ile görevli memur tarafından alınır. Alınan numune ve şahit numune, ek-25’te yer alan numune ve şahit numune alma tutanakları, işletme görevlisi, teknik zorunluluk bulunması halinde beyan sahibi veya temsilcisi ile müştereken tutanağa bağlanır. Tutanak örneği laboratuvara gönderilir.”

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin 213 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 213 – (1) Transit rejimi beyanı gümrük beyannamesi ile yapılır. Kanununun 84 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan belgeler gümrük beyannamesi yerine kullanılır, ancak bu belgeler gümrük idarelerine verilen beyannameler mahiyetinde değildir.”

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin 323 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) 359 uncu maddede belirtilen işlem görmüş ikincil ürünlerin serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulması durumunda,”

MADDE 12 – Aynı Yönetmeliğin 387 nci maddesinin beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Onaylanmış kişi statü belgesi sahipleri için ayniyet tespitine ilişkin farklı düzenlemeler yapmaya Müsteşarlık yetkilidir.”

“(7) Geçici ithal edilen eşyanın yeniden ihracına ilişkin 1 ila 6 ncı fıkra hükümleri, geçici ithal edilen eşyanın başka bir gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanıma tabi tutulması halinde de uygulanır.”

MADDE 13 – Aynı Yönetmeliğin 575 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 575 – (1) Yetkilendirilmiş gümrük müşavirleri, yapmış oldukları tespit işlemleri ve bunlara ilişkin düzenlenen raporların ve onayladıkları EUR.1/EUR.MED ve A.TR dolaşım belgelerinin doğruluğundan sorumludur. Yaptıkları tespit işlemleri ve bunlara ilişkin raporların doğru olmaması halinde, tespit işleminin kapsamı ile sınırlı olmak üzere, ziyaa uğratılan vergilerden ve kesilecek cezalardan yükümlü ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.”

MADDE 14 – Aynı Yönetmeliğin 588 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“ç) Numuneden kaynaklanan nedenlerden dolayı itiraz edilmesi halinde, beyan sahibi veya temsilcisi huzurunda ek-25’te yer alan tutanak tanzim edilerek tekrar alınan numune ile birinci tahlil tekrarlanır.”

MADDE 15 – Aynı Yönetmeliğin;

a) 104 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “tasarımlara ilişkin hakların ihlalini oluşturan” ibaresi “sır niteliğindeki”,

b) 243 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “beklenmeye hal olması halinde” ibaresi “beklenmeyen hallerde”,

c) 246 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Teminata bağlanmayan” ibaresi “249 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca teminat aranmayan”,

ç) 292 nci maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında yer alan “Demiryolu işletmesince idaresi” ibaresi “Demiryolu işletmesi”,

d) 309 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “407 nci maddenin üçüncü fıkrasına” ibaresi “312 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarına”,

e) 335 inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan “362 inci” ibaresi “334 üncü”,

f) 378 inci maddenin ikinci fıkrasında yer alan “izin hak sahibi” ibaresi “birinci fıkrada belirtilen başvuru sahibi”,

g) 8 no.lu Ek’inde yer alan Gümrük Kıymeti Yorum Notlarının;

1) "GK Madde 24/2" bölümünde 2 numaralı paragrafta yer alan "münasebet" ibaresi "ilişki",

2) "GK Madde 24/2" bölümünde 3 numaralı paragrafta yer alan "54 üncü" ibaresi "55 inci",

3) "GK Madde 24/2" bölümünde 4 numaralı paragrafta yer alan "test" ibareleri "emsal",

4) "GK Madde 24/2-b" bölümünde yer alan "test" ibaresi "emsal",

5) "GK Madde 26/1" bölümünün 3 numaralı paragrafın (c) alt paragrafında yer alan "47 nci" ibaresi "48 inci",

6) "GK Madde 27/1-b-ii" bölümünde 2 numaralı paragrafta yer alan "münasebeti" ibaresi "ilişkisi",
olarak değiştirilmiştir.

MADDE 16 – Aynı Yönetmeliğin;

a) 130 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “gümrük idaresinde saklanmak üzere” ibaresinden sonra gelmek üzere “beyan sahibi veya temsilcisi huzurunda ek-25’te yer alan tutanak tanzim edilerek”

b) 215 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “Bu durumda bir taşıma aracı için” ibaresinden sonra gelmek üzere “her bir varış gümrük idaresi için ayrı ayrı olmak üzere”,

c) 304 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sevk edilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “ticari nitelikte olmayan”,

ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17 – Aynı Yönetmeliğin 82 no.lu Ek’inin mülga 24 üncü satırı aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

24	A.TR, EUR.1/EUR.MED, fatura beyanı/EUR.MED fatura beyanı ve Form A belgelerinin ilgili Bakanlar Kurulu kararı veya ilgili yönetmeliklerde yer alan hükümlere uygun olmayan şekilde düzenlenmiş olduklarının tespiti.
----	--

MADDE 18 – Aynı Yönetmeliğin 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının dördüncü ve beşinci cümleleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19 – Aynı Yönetmeliğin;

a) 223 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “ve muayenede asıl sorumlu, temsilcisi veya eşyanın taşınmasından sorumlu kişiler de bulunabilir”

b) 561 inci maddesinin yedinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “, eşyanın incelenmesine yönelik her türlü işlemlerde hazır bulunabilir”

ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 20 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 21 – Bu Yönetmelik hükümlerini Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Yönetmeliğin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
7/10/2009		27369 Mükerrer
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayınlandığı Resmî Gazete'nin Tarihi		Sayısı
1	31/3/2010	27538
2	2/7/2010	27629

[R.G. 02 Aralık 2010 – 27773]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/116

Karar Sayısı : 2010/85

Karar Günü : 24.6.2010

İPTAL DAVASINI AÇAN: Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Suha OKAY, Kemal KILIÇDAROĞLU ve Kemal ANADOL

İPTAL DAVASININ KONUSU: 13.11.2008 günlü, 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun'un 3. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ilk tümcesinin Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

İptal ve yürürlüğün durdurulması istemini içeren dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"5811 sayılı Yasa'nın 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında, gerçek veya tüzel kişilerce, 01.10.2008 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazların bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirileceği ya da vergi dairelerine beyan edileceği; ikinci fıkrasında da, gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 01.10.2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların aynı süre içinde Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edileceği hükme bağlanmıştır.

İptali istenen cümle ile; birinci fıkraya göre beyan edilen yurt dışında bulunan varlıkların değerleri üzerinden yüzde 2, ikinci fıkraya göre beyan edilen Türkiye'de bulunan varlıkların değerleri üzerinden yüzde 5 oranında vergi alınması öngörülmekte, diğer bir anlatımla beyan edilen varlıkların yurt dışında veya yurt içinde bulunmasına göre vergi oranları farklılaştırılmaktadır.

Herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü bulunduğu, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının, maliye politikasının sosyal amacı olduğu, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağını hükme bağlayan Anayasanın 73 üncü maddesi ile vergilendirme ilkeleri açıklanmıştır.

Vergide genellik ilkesi, herhangi bir ayırım yapılmaksızın malî gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasını ve vergi ödemesini ifade eder. Malî güce göre vergilendirme, verginin, yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır.

Bu ilke, aynı zamanda vergide eşitlik sağlanmasının uygulama aracı olup, malî gücü fazla olanın malî gücü az olana göre daha fazla vergi ödemesini gerektirir. Vergide eşitlik ilkesi ise malî gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayanır.

Anayasa Mahkemesinin 20.03.2008 tarih ve E.2004/94, K.2008/83 sayılı kararında (R.G.T. 01.07.2008, Sa.26923),

"Verginin mali güce göre alınması ve genelliği ilkeleriyle vergilendirmede eşitlik ve adaletin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Ekonomi ve vergi hukuku alanında mali güce ilişkin göstergelerin gelir, sermaye ve harcamalar olduğu kabul edilmektedir. Mali güç, ödeme gücünün kaynağı, dayanağı, nedeni ve varlık koşuludur. Yasakoyucunun vergilendirmede, kişilerin sahip olduğu ekonomik değer ile mali güçlerini göz önünde bulundurması gerekir.

Vergide genellik ilkesi, herhangi bir ayırım yapılmaksızın mali gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasını ve vergi ödemesini ifade eder. Mali güce göre vergilendirme, verginin, yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır. Bu ilke, aynı zamanda

vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olup, mali gücü fazla olanın mali gücü az olana göre daha fazla vergi ödemesini gerektirir. Vergide eşitlik ilkesi ise mali gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayanır. Diğer bir anlatımla, yükümlülerin genel vergi yüküne kendi ödeme güçlerine göre katılmalarını ifade eder.

Herkes tarafından yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olarak kabul edilen ve Devletin kamusal gereksinimlerini karşılaması için egemenlik gücüne dayanarak tek taraflı iradesiyle kişilere yüklediği bir kamu alacağı şeklinde tanımlanan verginin, anayasal sınırlar içinde salınıp toplanması zorunluluğu açıktır. Vergi hukukunda, vergi olgusunun niteliklerini oluşturan yasal düzenlemelerde Anayasanın bu konudaki ilkelerinin özenle göz önünde tutulması gerekir. Bu anlamda, Devletin vergilendirme yetkisi vergide yasallık, mali güç ve genellik gibi kimi anayasal ilkelerle sınırlandırılmıştır. Buna göre vergi, Anayasanın öngördüğü ilkeleri gözeterek şekilde kanunla düzenlenmeli ve doğal olarak vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olan mali gücü de yansıtmalıdır.

denilmiştir.

Dava konusu düzenleme ile malî güç nazara alınmaksızın beyan edilen varlıkların yurtdışında ya da yurtiçinde bulunmalarına göre farklı oranda vergilendirilmeleri öngörülerek mükellefler arasında vergi yükünün dağılımında adalet ve denge bozulmuş ve Anayasanın 73 üncü maddesinde yer alan “herkesin mali gücüne göre vergi ödemesi” ile “vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı” ilkelerine aykırılık olduğu gibi, yükümlülerin vergi ödeme güçleri dikkate alınmak suretiyle vergilendirmenin yapılmasını öngören vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olan mali gücü de yansıtmadığından “vergide eşitlik ilkesi” de zedelenmiştir.

Diğer taraftan bir hukuk devletinde, vergilendirmenin temel ilkelerinin gözetilmesi gerektiğinden hukuk devleti ilkesi de ihlal edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, 13.11.2008 tarihli ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasının ilk tümcesi Anayasanın 2 nci ve 73 üncü maddelerine aykırı olup, iptali gerekmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Vergi sisteminin, ilkeleri, kuralları ve unsurlarıyla istikrarlı ve düzenli olması ve bu düzenin korunması asıl olup, bu düzenin zedelenmesi halinde, sonradan giderilmesi olanaksız durum ve zararların doğabileceği açıktır.

Öte yandan, anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın da gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağında duraksama bulunmamaktadır.

Bu zarar ve durumların doğmasını önlemek amacıyla, Anayasaya açıkça aykırı olan iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin de durdurulması istenerek Anayasa Mahkemesine dava açılmıştır.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralı

5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun’un iptali istenen tümceyi de içeren 3. maddesi şöyledir:

“MADDE 3- (1) Gerçek veya tüzel kişilerce, 1/10/2008 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirilir ya da vergi dairelerine beyan edilir. Bu kıymetler, 213 sayılı Kanun uyarınca

defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilebilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmez. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

(2) Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1/10/2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümlerine göre 213 sayılı Kanun uyarınca kanuni defterlerine, taşınmazlar dışındaki varlıklarını banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırmak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur ve beyan tarihinden itibaren altı ay içinde sermayeye ilave olunur. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz. Defter tutma yükümlülüğü bulunmayan gelir vergisi mükellefleri, taşınmazlar dışındaki varlıklarına ait tutarları banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırır, bunlar için ayrıca diğer şartlar aranmaz.

(3) Vergi dairelerine birinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 2, ikinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 5 oranında vergi tarhedilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. Bu fıkraya ve dördüncü fıkraya göre ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.

(4) Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak % 2 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın onbeşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.

(5) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılır.

(6) Beyan edilen varlıklarla ilgili olarak 213 sayılı Kanunun amortismanlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

(7) Birinci fıkra uyarınca bildirildiği veya beyan edildiği halde, 1/10/2008 tarihi itibarıyla yurt dışında bulunduğu kanaat verici belge ile tevsik edilemeyen ve bildirim veya beyanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilmeyen veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmeyen para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları dolayısıyla veya ikinci fıkra uyarınca beyanda bulunulduğu halde bilanço esasına göre defter tutmayan mükelleflerce söz konusu varlıklara ilişkin tutarların banka ve aracı kurumlara yatırılmaması, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerce ise süresi içinde sermaye artırımında bulunulmaması hallerinde beşinci fıkra hükmünden yararlanılamaz.

(8) İlgili kurum ve kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişilerin bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 8.1.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, 5811 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin birinci fıkrasına göre beyan edilen yurt dışında bulunan varlıkların değerleri üzerinden yüzde 2, ikinci fıkrasına göre beyan edilen ve Türkiye'de bulunan varlıkların değerleri üzerinden yüzde 5 oranında vergi alınmasının öngörüldüğü, vergide genellik ilkesinin herhangi bir ayırım yapılmaksızın malî gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasını ve vergi ödemesini ifade ettiği, malî güce göre vergilendirmenin, yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre vergi alınması anlamına geldiği, bu ilkenin, aynı zamanda vergide eşitlik sağlanmasının uygulama aracı olduğu, malî gücü fazla olanın malî gücü az olana göre daha fazla vergi ödemesini gerektirdiği, vergide eşitlik ilkesinin ise malî gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayandığı, dava konusu düzenleme ile malî güç nazara alınmaksızın beyan edilen varlıkların yurtdışında ya da yurtiçinde bulunmalarına göre farklı oranda vergilendirilmeleri öngörülerek mükellefler arasında vergi yükünün dağılımında adalet ve dengenin bozulduğu, vergilendirmenin temel ilkelerinin gözetilmesi gerekirken buna uyulmadığından hukuk devleti ilkesinin de ihlal edildiği, bu nedenlerle Anayasa'nın 2. ve 73. maddelerine aykırı olduğu belirtilmiştir.

Dava konusu kurala göre, gerçek veya tüzel kişilerce, 1.10.2008 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazların, 5811 sayılı Yasanın yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirilmesi ya da vergi dairelerine beyan edilmesi halinde beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 2 oranında vergi tarh edilecek ve bu vergi tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir. Öte yandan, gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1.10.2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin öz kaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların, anılan Yasanın yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edilmesi halinde, beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 5 oranında vergi tarh edilecek ve aynı şekilde tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenecektir.

Anayasa'nın 73. maddesinde, "*Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır*" denilmiştir.

Verginin mali güce göre alınması ve genelliği ilkeleriyle vergilendirmede eşitlik ve adaletin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Ekonomi ve vergi hukuku alanında mali güce ilişkin göstergelerin gelir, sermaye ve harcamalar olduğu kabul edilmektedir. Mali güç, ödeme gücünün kaynağı, dayanağı, nedeni ve varlık koşuludur. Yasa koyucunun vergilendirmede, kişilerin sahip olduğu ekonomik değer ile mali güçlerini göz önünde bulundurması gerekir.

Vergide genellik ilkesi, herhangi bir ayırım yapılmaksızın mali gücü olan herkesin vergi yüküne katılmasını ve vergi ödemesini ifade eder. Mali güce göre vergilendirme, verginin, yükümlülerin ekonomik ve kişisel durumlarına göre alınmasıdır. Bu ilke, aynı zamanda vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olup, mali gücü fazla olanın mali gücü az olana göre daha fazla vergi ödemesini gerektirir. Vergide eşitlik ilkesi ise mali gücü aynı olanlardan aynı, farklı olanlardan ise farklı oranda vergi alınması esasına dayanır. Diğer bir anlatımla, yükümlülerin genel vergi yüküne kendi ödeme güçlerine göre katılmalarını ifade eder.

Herkes tarafından yerine getirilmesi gereken bir yükümlülük olarak kabul edilen ve Devletin kamusal gereksinimlerini karşılaması için egemenlik gücüne dayanarak tek taraflı iradesiyle kişilere yüklediği bir kamu alacağı şeklinde tanımlanan verginin, anayasal sınırlar içinde salınıp toplanması zorunluluğu açıktır. Vergi hukukunda, vergi olgusunun niteliklerini oluşturan yasal düzenlemelerde Anayasa'nın bu konudaki ilkelerinin özenle göz önünde tutulması gerekir. Bu anlamda, Devletin vergilendirme yetkisi vergide yasallık, mali güç ve genellik gibi kimi anayasal ilkelerle sınırlandırılmıştır. Buna göre vergi, Anayasa'nın öngördüğü ilkeleri gözeterek şekilde kanunla düzenlenmeli ve doğal olarak vergide eşitlik ilkesinin uygulama aracı olan mali gücü de yansıtmalıdır.

İptali istenen kuralla yurt dışında bulunan sermaye piyasası araçlarıyla varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazların banka veya aracı kurumlara bildirilmesi veya vergi dairelerine beyan edilmesi öngörülerek yurtdışında bulunan sermayenin Türkiye'ye getirilmesi ve ekonominin canlandırılmasının amaçlandığı, ayrıca Türkiye'de bulunan sermaye piyasası araçları ise "gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri" tarafından beyan edilebilecek olup, bu kuralla da işletmelerin kayıtlarında yer almayan sermaye piyasası araçları ile taşınmazların işletme bünyesine alınmasıyla işletmelerin yapılarının güçlendirilmesine çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Türkiye'de bulunan sermaye piyasası araçları ve taşınmazlar ulusal sermayeye zaten dâhil olup, ulusal ekonominin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Daha önce beyan edilerek işletmelerin defter kayıtlarına geçirilmiş olması gereken bu kaynaklar, vergi matrahı dışında bırakılmış, dolayısıyla vergisi tahsil edilememiş matrah farklarıdır. Bu durumda, bu miktarların yasa koyucu tarafından belli usuller çerçevesinde işletmelerin sermayelerine dâhil edilmelerinin sağlanması sonucunda % 5 oranında vergilendirilerek yurtdışında bulunan sermaye piyasası araçlarından farklı oranda vergilendirilmesinin haklı bir nedene dayanmakta olduğu görülmektedir. Dava konusu kural uyarınca elde edilecek gelirler kamu giderlerini karşılamak için kullanılacak olup, sermaye piyasası araçlarının bulunduğu yer ve işlev yönünden maliye politikasına uygun olarak dengeli bir dağılımla mali yükümlülük konulmuştur. Kaldı ki, toplumun yapısı, ekonomik süreçte meydana gelen kimi değişiklikler ve enflasyonun yarattığı olumsuz sonuçlar dikkate alınarak yeni bir vergi konulabileceği gibi, mevcut vergilerin kaldırılabilmesi veya oranlarının azaltılıp çoğaltılabileceği konusunda herhangi bir duraksamaya yer yoktur.

Kuralla getirilen vergi oranlarının ölçsüz olmadığı, bu oranların yasayla belirlendiği, yurtdışında bulunan sermaye piyasası araçlarıyla yurt içinde bulunan sermaye piyasası araçlarının farklı özelliklere sahip bulunduğu gözetildiğinde, kuralın Anayasa'nın 73. maddesine aykırı olmadığı sonucuna varılmıştır.

İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun'un 3. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ilk tuncesine yönelik iptal istemi, 24.6.2010 günlü, E.2008/116, K.2010/85 sayılı kararla reddedildiğinden bu tunceye ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 24.6.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

13.11.2008 günlü, 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun'un 3. maddesinin (3) numaralı fıkrasının ilk tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, 24.6.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Recep KÖMÜRCÜ	Üye Alparslan ALTAN
Üye Burhan ÜSTÜN		Üye Engin YILDIRIM

[R.G. 30 Kasım 2010 – 27771]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/17

Karar Sayısı : 2010/44

Karar Günü : 25.2.2010

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Suha OKAY, K. Kemal ANADOL ve Kemal KILIÇDAROĞLU

İPTAL DAVASININ KONUSU : 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1) 25. maddesi ile değiştirilen 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasının “...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar,**...” bölümünün,

2) 29. maddesi ile değiştirilen 1219 sayılı Kanun'un 45. maddesinin birinci fıkrasının “...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar,**...” bölümünün,

3) 167. maddesi ile değiştirilen 18.12.1953 günlü, 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'un 4. maddesinin (A) fıkrasının “...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar,**...” bölümünün,

4) 181. maddesi ile değiştirilen 9.3.1954 günlü, 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun'un 6. maddesinin (a) fıkrasının “...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar,**...” bölümünün,

5) 273. maddesi ile değiştirilen 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 87. maddesinin (3) numaralı fıkrasının "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

6) 317. maddesi ile değiştirilen 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

7) 326. maddesi ile değiştirilen 19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

8) 338. maddesi ile değiştirilen 24.4.1969 günlü, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 56. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

9) 369. maddesi ile değiştirilen 28.7.1981 günlü, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 33. maddesinin (f) bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

10) 370. maddesi ile değiştirilen 2499 sayılı Kanun'un 36. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

11) 384. maddesi ile değiştirilen 5.5.1983 günlü, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

12) 387. maddesi ile değiştirilen 5.5.1983 günlü, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 56. maddesinin (4) numaralı bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

13) 430. maddesi ile değiştirilen 14.10.1983 günlü, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 18. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar veya casusluk suçlarından,**..." bölümünün,

14) 440. maddesi ile değiştirilen 7.6.1985 günlü, 3224 sayılı Türk Dış Hekimleri Birliği Kanunu'nun 33. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

15) 485. maddesi ile değiştirilen 28.3.2001 günlü, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 8. maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin (3) numaralı alt bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

16) 538. maddesi ile değiştirilen 18.5.2004 günlü, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 74. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin "...**milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,**..." bölümünün,

17) 545. maddesi ile değiştirilen 10.6.2004 günlü, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin "...**kamunun sağlığına karşı suçlar,**..." bölümünün,

Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 49., 70. ve 90. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Çağdaş ceza hukuku doktrininde cezanın amacı suçun önlenmesi, suçlunun ıslahı yani rehabilitasyonudur. Ceza, suçun karşılığıdır. Ceza suçla orantılı olmalı ve kişinin şahsına uymalıdır.

"Meslek ve sanatın yasaklanması" doğrudan doğruya bir suçun karşılığı olmak üzere öngörülen asli cezaların yanında, bu cezaya ek olarak getirilen bir güvenlik tedbiridir. Böyle

bir tedbirin, görülen meslek ve sanatla ilgisi olmayan taksirli suçları da kapsamına alarak ve “cezaların işlenen suçla orantılı olması ilkesi” ne aykırı olarak süresiz hak yok yoksunluğunu öngörecek şekilde uygulanması halinde sonradan giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlar doğabileceği açıktır.

Diğer taraftan, Anayasal düzenin en kısa sürede hukuka aykırı kurallardan arındırılması, hukuk devleti sayılmanın gereğidir. Anayasaya aykırılığın sürdürülmesinin, bir hukuk devletinde subjektif yararların üstünde, özenle korunması gereken hukukun üstünlüğü ilkesini de zedeleyeceği kuşkusuzdur. Hukukun üstünlüğü ilkesinin sağlanamadığı bir düzende, kişi hak ve özgürlükleri güvence altında sayılamayacağından, bu ilkenin zedelenmesinin hukuk devleti yönünden giderilmesi olanaksız durum ve zararlara yol açacağında duraksama bulunmamaktadır.

Arz ve izah olunan nedenlerle, iptali istenen hükümlerin iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerin de durdurulması gerekmektedir.

V. SONUÇ VE İSTEM

Yukarıda açıklanan nedenlerle 23.01.2008 tarihli ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun;

1) 25 inci maddesi ile değiştirilen 1219 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

2) 29 uncu maddesi ile değiştirilen 1219 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrasının “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

3) 167 nci Maddesi ile değiştirilen 18.12.1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin (A) fıkrasının “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

4) 181 inci maddesi ile değiştirilen 09.03.1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 6 ncı maddesinin (a) fıkrasının “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

5) 273 üncü maddesi ile değiştirilen 213 sayılı Kanunun 87 nci maddesinin (3) numaralı fıkrasının “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

6) 317 nci maddesi ile değiştirilen 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

7) 326 ncı Maddesi ile değiştirilen 19.03.1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 10 uncu, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

8) 338 inci Maddesi ile değiştirilen 1163 sayılı Kanununun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı Bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

9) 369 uncu maddesi ile değiştirilen 2499 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (f) bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

10) 370 inci Maddesi ile değiştirilen 2499 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

11) 384 üncü Maddesi ile değiştirilen 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

12) 387 nci maddesi ile değiştirilen 05.05.1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 56 ncı maddesinin (4) numaralı bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

13) 430 uncu maddesi ile değiştirilen 2920 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar veya casusluk suçlarından” tümcesi, Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

14) 440 ıncı Maddesi ile değiştirilen 07.06.1985 tarihli ve 3224 sayılı Türk Diş Hekimleri Birliği Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk,” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

15) 485 inci Maddesi ile değiştirilen 28.03.2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Kanununun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin (3) numaralı alt bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

16) 538 inci maddesi ile değiştirilen 18.05.2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin “milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu, 70 inci ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

17) 545 inci maddesi ile değiştirilen 5188 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin “kamunun sağlığına karşı suçlar” tümcesi Anayasanın 2 nci, 5 inci, 13 üncü, 49 uncu ve 90 ıncı maddelerine aykırı olduğundan,

iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar doğacağı için dava sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

23.1.2008 tarihli ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un iptali istenilen maddeleri şöyledir;

“MADDE 25- 1219 sayılı Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 28- Hekimlik mesleğinin icrası için; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırmaya, edimin ifasına fesat

kariştirme, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak gerekir.

İcrayı sanat etmesine mani ve gayrikabili şifa bir marazı akli ile malul olduğu bilmuayene tebeyyûn eden tabipler, Sağlık Bakanlığının teklifi ve Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla icrayı sanattan menolunur ve diplomaları geri alınır.”

“**MADDE 29-** 1219 sayılı Kanunun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 45- Diş hekimliği mesleğinin icrası için; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat kariştırma, edimin ifasına fesat kariştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmamak gerekir.

İcrayı sanata mani ve gayri kabili şifa bir marazı akli ile malul olduğu bilmuayene tebeyyûn eden diş tabibi ve dişçiler, Sağlık Bakanlığının teklifi ve Sağlık Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu kararıyla icrayı sanattan menolunur ve diploma veya ruhsatnameleri geri alınır.”

“**MADDE 167-** 18/12/1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 4- Aşağıda yazılı haller eczacılık yapmaya manidir:

A) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat kariştırma, edimin ifasına fesat kariştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmak.

B) Başka memleketlerde sanatını icradan menedilmiş olup bu muamelenin haklı olduğu İcra Vekilleri Heyetince kabul edilmiş olmak;

C) Sanatını yapmasına mani iyileşmez bir hastalığı bulunmak;

) Sanatını yapmasına mani olacak derecede iki gözü rüyetten mahrum olmak.”

“**MADDE 181-** 9/3/1954 tarihli ve 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkûl Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 6- Aşağıda yazılı haller, veteriner hekimlik mesleğinin icrasına mani teşkil eder:

a) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat kariştırma, edimin ifasına fesat kariştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından hapis cezasına mahkûm olmak.

b) Bu Kanun ile teşekkûl eden Haysiyet veya Yüksek Haysiyet Divanı kararları ile meslekini icradan menolunmak.

c) Yüksek Haysiyet Divanınca haklarında diplomalarının istirdadı kararı ittihaz edilmek.”

“**MADDE 273-** 213 sayılı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 87- Takdir, tadilat ve zirai kazançlar il komisyonları ile özel komisyonlara, memurların dışında, seçilecek kimselerde aşağıdaki vasıflar aranır:

1. İyi ahlak sahibi olmak ve ikamet ettiği veya iş gördüğü muhitin emniyet ve itimadını kazanmış bulunmak.

2. Medeni haklardan ıskat edilmiş bulunmamak.

3. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya vergi kaçakçılığı suçlarından mahkûm olmamak.

4. Takdir ve özel komisyonlara seçileceklerde, ayrıca otuz yaşını bitirmiş olmak.

5. Tadilat ve zirai kazançlar il komisyonlarına seçileceklerde ayrıca mensup olduğu şehir veya kasabanın iktisadi şartlarına ve emlak ve ziraat işlerine vukufu olmak ve yirmibeş yaşını bitirmiş bulunmak.”

“**MADDE 317-** 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.”

“**MADDE 326-** 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı iki yıldan fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmak,”

“**MADDE 338-** 1163 sayılı Kanunun 56 ncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da bu Kanun hükümlerine göre mahkum olmamak.”

“**MADDE 369-** 2499 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Kurucularının müflis olmaması ve Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim

sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,”

“**MADDE 370-** 2499 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“f) Kurucularının müflis olmaması ve Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırmaya, edimin ifasına fesat karıştırmaya, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,”

“**MADDE 384-** 5/5/1983 tarihli ve 2821 sayılı Sendikalar Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sendika kurucusu olabilmek için; Türk vatandaşı, medeni hakları kullanmaya ehil ve sendikaların kurulacağı işkolunda fiilen çalışır olmak; Türkçe okur-yazar olmak ve ayrıca; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırmaya, edimin ifasına fesat karıştırmaya, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûmiyetin bulunmaması şarttır.”

“**MADDE 387-** 5/5/1983 tarihli ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 56 ncı maddesinin (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırmaya, edimin ifasına fesat karıştırmaya, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûmiyetin bulunmaması ve siyasi partilerin organlarında görevli olmamak,”

“**MADDE 430-** 2920 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzin belirli şartlara ve süreye bağlanabilir. İzin belgesi,

a) Milli güvenliğin veya kamu düzeninin tehlikeye girebileceği durumlarda,

b) Gerçek kişilerin veya tüzel kişilerin kurucu ortakları ile temsile yetkili yöneticilerinin; Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile, bankacılık, sermaye piyasası ve kaçakçılık mevzuatında tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar ile hırsızlık, yağma, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, parada, paraya eşit sayılan değerlerde, kıymetli damgada, mühürde, resmi belgede, özel belgede sahtecilik, ihaleye fesat karıştırmaya, edimin ifasına fesat karıştırmaya, tefecilik, zimmet, irtikâp, rüşvet, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar veya casusluk suçlarından** ya da ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması suçlarından dolayı mahkûm edilmiş olması hâlinde, verilmez.”

“MADDE 440- 7/6/1985 tarihli ve 3224 sayılı Türk Diş Hekimleri Birliği Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olanlar,”

“MADDE 485- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin (3) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Müflis veya konkordato ilan etmiş olmaması, Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, bilişim sistemini engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkûm olmaması,”

“MADDE 538- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı beş yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, **milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından hapis cezasına mahkûm olanlar.”

“MADDE 545- 5188 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, **kamunun sağlığına karşı suçlar**, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık veya fuhuş suçlarından mahkûm olmamak.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 49., 70. ve 90. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A.Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 20.3.2008 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin

bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Dava Konusu Kuralların Anlam ve Kapsamları

İptal davasına konu olan kurallarla düzenlenen meslek ve görevlilerden; hekimler, dış hekimleri, eczacılar, veteriner hekimler için “**milli savunmaya karşı suçlar**”, “**devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**” ve “**kamunun sağlığına karşı suçlar**”, takdir, tadilat ve zirai kazançlar il komisyonları ile özel komisyonlara memurların dışında seçilecek kimseler, memurlar, avukatlar, kooperatif yönetim kurulu üyeleri, aracı kurumların kurucuları, yatırım ortaklıklarının kurucuları, sendika kurucuları, Yüksek Hakem Kurulu’na işçi ve işverenler adına seçilecek üyeler, ticari hava işletmelerinde gerçek kişilerin veya tüzel kişilerin kurucu ortakları ile temsile yetkili yöneticileri, Türk Dış Hekimleri Birliği’nin organlarına seçilecek meslek mensupları, emeklilik şirketi kurucuları, oda ve borsa genel sekreteri için “**milli savunmaya karşı suçlar**” ve “**devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk**”, özel güvenlik görevlileri için “**kamunun sağlığına karşı suçlar**”dan mahkûmiyet hallerinde bu meslekler ya da görevler Türk Ceza Kanunu’nun 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile icra edilemeyecektir. Türk Ceza Kanunu’nun ikinci bölümünde “**Güvenlik Tedbirleri**” ana başlığı altında yer alan 53. maddesi “belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma” kenar başlığı altında düzenlenmiş, kişinin kasıtlı bir suç işlemesi ve bu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm olması halinde mahkûmiyetin kesinleşmesiyle başlayıp hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar devam eden hak yoksunluğunu öngörmüştür. İptal davasına konu kurallarda ise Türk Ceza Kanunu’nun 53. maddesinden farklı olarak bu suçların kasıtlı veya taksirli işlenmeleri arasında bir fark gözetilmemiş ve mahkûmiyet halinde süresiz olarak belirli mesleklerin ya da görevlerin yapılması konusunda hak yoksunluğu getirilmiştir.

Türk Ceza Kanunu’nun 317 ila 325. maddelerinde dokuz madde halinde düzenlenmiş milli savunmaya karşı suçlar ile korunmak istenen hukuki yarar milli savunma, 326 ila 339. maddelerinde ondört madde halinde düzenlenmiş olan Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk ile korunmak istenen hukuki yarar devletin güvenliği, milli savunma, iç ve dış siyasal yararlar, 185 ila 196. maddelerinde de oniki madde halinde düzenlenen kamunun sağlığına karşı suçlar ile korunmak istenen hukuki yarar ise kamunun sağlığıdır.

Dava konusu bölümlerde yer alan suçlar, kasıtlı işlenen, müebbet ve uzun süreli hapis cezası gerektiren suçlardan taksirle işlenen veya altı aya kadar hapis cezasını gerektiren suçlara kadar çeşitlilik göstermektedir.

B- Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, iptali istenen maddelerde, milli savunmaya, kamunun sağlığına ve Devlet sırlarına karşı suçlar ile casusluk suçlarından hapis cezasına mahkûm olanların, Türk Ceza Kanunu’nun 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile, belirli meslek ve görevleri icra edemeyecekleri, doğrudan doğruya bir suçun karşılığı olmak üzere öngörülen asli cezalara ek olarak hak yoksunluğunun getirildiği; söz konusu düzenlemelerin bir bölümünde mesleğiyle hiç ilgisi bulunmayan bir suçtan veya azami haddi bir yıl yada daha az hapis cezasını gerektiren veya dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranarak taksirli bir suçtan mahkûm olan bir kişinin mesleğini icra etmekten süresiz yoksun bırakılması sonucunun öngörüldüğü; yasa koyucu, asli cezanın yanında bu cezaya bağlı olarak kimi kısıtlılıklar öngörüp öngörmeme konularında anayasal ilkeler çerçevesinde takdir hakkına sahip olmakla birlikte, söz konusu hak yoksunluklarının Anayasanın 2. ve 5. maddelerinde ifadesini bulan “Hukuk Devleti” ilkesi ile bağdaşmadığı, bu meslek mensuplarının yürüttüğü hizmet ile iptali istenen kuralların öngördüğü mahkûmiyetten dolayı hak yoksunluğu

getirilmesi arasında, günün koşullarına ve gerçeklerine uyan ve zorunlu bir neden-sonuç bağına bulunmadığı, yaptırımların işlenen suçla orantısızlığının adaletsiz ve hakkaniyete aykırı olduğu, söz konusu meslek veya görev sahiplerinin mesleklerini veya görevlerini icra etme yönünden diğer meslek mensupları ile aynı hukuki durumda bulunmaları nedeniyle iptal istemine konu bölümlerdeki meslek mensupları ile görevliler yönünden getirilen farklı kuralların kanun önünde eşitlik ilkesi, ölçülülük ve demokratik toplumun gereklerine uygunluk ilkesi, çalışma hakkı, kamu hizmetine alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiç bir ayırımın gözetilemeyeceği ilkesi ve çalışma hakkının etkin kullanımını sağlama görevini veren Avrupa Sosyal Şartını da ihlâl etmesi nedeniyle Anayasanın 2., 5., 10., 13., 49., 70. ve 90. maddelerine aykırı oldukları ileri sürülmüştür.

İptal konusu kurallarla, 23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un değişik onyedinci maddesinde Türk Ceza Kanunu'nun 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; "milli savunmaya karşı suçlar", "Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk" ve "kamunun sağlığına karşı suçlar"dan mahkûm olanların belirli meslekleri ve görevleri icra edemeyecekleri öngörülmektedir.

5728 sayılı Yasa'nın genel gerekçesi ile madde gerekçelerinden, dava konusu kurallarda yer alan belirli meslek ya da görevler için aranacak mahkûmiyet koşulunun, Türk Ceza Kanunu'nun hükümleri de dikkate alınarak yeniden düzenlendiği ve Türk Ceza Kanunu'nun suç karşılığı uygulanan yaptırım teorisine bağlı, mahkûmiyetin yasal sonucu olarak belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma şeklinde değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Yasa koyucu asli cezalara bağlı olarak kimi yoksunluklar öngörüp öngörmeme konularında anayasal ilkeler çerçevesinde takdir hakkına sahiptir. Ceza hukukunda, doğrudan doğruya bir suçun karşılığı olmak üzere öngörülen asli cezanın yanında, bu cezanın etkisini artırmak, suç işlenmesinde caydırıcılığı sağlamak için, asli cezaya ek olarak kimi hak yoksunlukları da getirilmiştir. İptal davasına konu yasal düzenlemelerde de, bazı meslek ya da görevlerin saygınlığı, bunlara karşı toplumun güven duygusu ve içeriklerinde yer alan etik değerleri göz önüne alarak, bu meslek ve görevleri icra edecek olanların belli suçlardan mahkûm olmaları hâlinde, asli cezanın yanı sıra sürekli olarak hak yoksunlukları öngörülmüştür. Ancak, ceza hukuku alanında olduğu gibi hak yoksunluğu getiren iptal davasına konu düzenlemelerde de kuralların, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olması gerekir. Yasa koyucunun hak yoksunluklarını belirlerken takdir hakkı çerçevesindeki tercih serbestisinin de Anayasa'ya uygun olması gerektiği açıktır.

Dava konusu düzenlemeler, meslek veya görevlerin özellikleri, suçların niteliği, bu suçlara verilen cezalar ve cezaların süresi, kasıtlı veya taksirle işlenip işlenmediğine bakılmaması ve bir kademelendirme de yapılmaması ve bu suçlardan mahkûm olanların belirli meslekleri ve görevleri sürekli olarak icra edememeleri, işledikleri suçlara göre adaletli ve eylemle orantılı olmayan ölçüsüz bir hak yoksunluğuna yol açması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen "Hukuk Devleti" ilkesine aykırıdır. İptali gerekir.

Dava konusu kurallar Anayasa'nın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden 5., 10., 13., 49., 70. ve 90. maddeler yönünden inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Mehmet ERTEN ve Fettah OTO bu görüşlere ek gerekçe ile katılmışlardır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1- 25. maddesiyle değiştirilen 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 28. maddesinin birinci fıkrasının "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ..." bölümüne,

2- 29. maddesiyle değiştirilen 1219 sayılı Yasa'nın 45. maddesinin birinci fıkrasının "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ..." bölümüne,

3- 167. maddesiyle değiştirilen 18.12.1953 günlü, 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun'un 4. maddesinin (A) fıkrasının "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ..." bölümüne,

4- 181. maddesiyle değiştirilen 9.3.1954 günlü, 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun'un 6. maddesinin (a) fıkrasının "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ..." bölümüne,

5- 273. maddesiyle değiştirilen 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 87. maddesinin (3) numaralı bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

6- 317. maddesiyle değiştirilen 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

7- 326. maddesiyle değiştirilen 19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

8- 338. maddesiyle değiştirilen 24.4.1969 günlü, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 56. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

9- 369. maddesiyle değiştirilen 28.7.1981 günlü, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 33. maddesinin (f) bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

10- 370. maddesiyle değiştirilen 2499 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

11- 384. maddesiyle değiştirilen 5.5.1983 günlü, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

12- 387. maddesiyle değiştirilen 5.5.1983 günlü, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 56. maddesinin (4) numaralı bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

13- 430. maddesiyle değiştirilen 14.10.1983 günlü, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 18. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar veya casusluk suçlarından ..." bölümüne,

14- 440. maddesiyle değiştirilen 7.6.1985 günlü, 3224 sayılı Türk Diş Hekimleri Birliği Kanunu'nun 33. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin "... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ..." bölümüne,

15- 485. maddesiyle değiştirilen 28.3.2001 günlü, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 8. maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin

(3) numaralı alt bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümüne,

16- 538. maddesiyle değiştirilen 18.5.2004 günlü, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu’nun 74. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümüne,

17- 545. maddesiyle değiştirilen 10.6.2004 günlü, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun’un 10. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin “ ... kamunun sağlığına karşı suçlar, ...” bölümüne,

ilişkin iptal hükümlerinin yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu bölümlerin YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 25.2.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, “*Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez*” denilmektedir. 2949 sayılı Yasa’nın 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmakta, maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa Mahkemesi’nin, iptal sonucunda meydana gelecek hukuksal boşluğu, kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde, dördüncü fıkradaki hükmü uygulayacağı belirtilmektedir.

23.01.2008 günlü, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un, iptal edilen bölümlerinin doğuracağı hukuksal boşluk, kamu düzenini tehdit ve kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII- SONUÇ

23.1.2008 günlü, 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un;

A- 1- 25. maddesiyle değiştirilen 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun’un 28. maddesinin birinci fıkrasının

“... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ...” bölümünün,

2- 29. maddesiyle değiştirilen 1219 sayılı Yasa’nın 45. maddesinin birinci fıkrasının “... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ...” bölümünün,

3- 167. maddesiyle değiştirilen 18.12.1953 günlü, 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun’un 4. maddesinin (A) fıkrasının “... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ...” bölümünün,

4- 181. maddesiyle değiştirilen 9.3.1954 günlü, 6343 sayılı Veteriner Hekimliği Mesleğinin İcrasına, Türk Veteriner Hekimleri Birliği ile Odalarının Teşekkül Tarzına ve Göreceği İşlere Dair Kanun’un 6. maddesinin (a) fıkrasının “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, kamunun sağlığına karşı suçlar, ...” bölümünün,

5- 273. maddesiyle değiştirilen 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 87. maddesinin (3) numaralı bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

6- 317. maddesiyle değiştirilen 14.7.1965 günlü, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

7- 326. maddesiyle değiştirilen 19.3.1969 günlü, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

8- 338. maddesiyle değiştirilen 24.4.1969 günlü, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 56. maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

9- 369. maddesiyle değiştirilen 28.7.1981 günlü, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 33. maddesinin (f) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, Devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

10- 370. maddesiyle değiştirilen 2499 sayılı Yasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

11- 384. maddesiyle değiştirilen 5.5.1983 günlü, 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

12- 387. maddesiyle değiştirilen 5.5.1983 günlü, 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 56. maddesinin (4) numaralı bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

13- 430. maddesiyle değiştirilen 14.10.1983 günlü, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 18. maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar veya casusluk suçlarından ...” bölümünün,

14- 440. maddesiyle değiştirilen 7.6.1985 günlü, 3224 sayılı Türk Diş Hekimleri Birliği Kanunu'nun 33. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

15- 485. maddesiyle değiştirilen 28.3.2001 günlü, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu'nun 8. maddesinin dördüncü fıkrasının (g) bendinin (3) numaralı alt bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

16- 538. maddesiyle değiştirilen 18.5.2004 günlü, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 74. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin “ ... milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, ...” bölümünün,

17- 545. maddesiyle değiştirilen 10.6.2004 günlü, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin “ ... kamunun sağlığına karşı suçlar, ...” bölümünün,

Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B- İptal edilen bölümlerin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu bölümlere ilişkin İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

25.2.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Haşim KILIÇ

Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 01 Aralık 2010 – 27772]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2009/51

Karar Sayısı : 2010/73

Karar Günü : 20.5.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Zonguldak Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 22.7.1998 günlü, 4369 sayılı Yasa'nın 9. maddesiyle değiştirilen 339. maddesinin, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Vergi ziyasına sebebiyet verdiği ve hakkında daha önce de kesinleşen bir vergi ziyası cezası bulunduğu gerekçesiyle davacıya yüzde elli oranında artırılarak uygulanan vergi ziyası cezalı katma değer vergisinin terkinin istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“T.C. Anayasası'nın 2. maddesinde; Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu, Anayasa'nın 38. maddesinin ilk fıkrasında; kimsenin, kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmayacağı, üçüncü fıkrasında da; ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerinin ancak kanunla konulacağı hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinin vurgu yaptığı en önemli ilkelere birisi de hukuk devleti ilkesidir. Anayasa'nın 38. maddesinde de hukuk devleti ilkesinin en önemli gereklerinden birisi olan suç ve cezaların kanuniliği ilkesi hükme bağlanmıştır. Anayasa Mahkemesi kararlarına göre hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan Devlet olarak tarif edilmiştir.

Suç ve cezaların kanuniliği ilkesi klasik ceza hukukunun yanı sıra günümüzde kamu hukukunun diğer alanlarında da kabul gören bir ilkedir. Bu nedendir ki suç ve cezaların kanuniliği ilkesi vergi cezaları (vergi ziyai cezası, usulsüzlük cezası, özel usulsüzlük cezası gibi) için de geçerli olan bir ilkedir. Hukuk devleti ilkesi ile suç ve cezaların kanuniliği ilkesi bir arada düşünüldüğünde yasakoyucu, ceza alanında yasama yetkisini kullanırken Anayasa'nın ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayılanların hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımıyla karşılaşmaları gerektiği, nelerin ağırlaştırıcı ya da hafifletici öge olarak kabul edileceği konularında takdir yetkisine sahiptir. Dolayısıyla ceza hukukunun temel kavramlarından olan tekerrür hükümlerinin vergi cezaları bakımından da klasik ceza hukuku ölçütlerinde düzenlenmesi hukuki güven ve istikrar açısından olduğu kadar cezaların belirliliği bakımından da önem arz etmektedir.

Tekerrür, bir defa suç işledikten ve bu suçtan dolayı cezası kesinleştikten sonra, kanunun belirttiği sürelerde tekrar suç işlenmesi durumu olarak tanımlanabilir. Tekerrürün varlığından bahsedebilmek için "önceden işlenmiş bir suçtan dolayı kesinleşmiş bir ceza mahkûmiyetinin bulunması, ilk suçun cezasının kesinleşmesinden sonra yeni bir suçun işlenmesi ve ikinci suçun, ilk suçun cezasının kesinleşmesinden itibaren belirli bir sürede işlenmesi gerekmektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 339. maddesi uyarınca tekerrür nedeniyle kesilecek olan cezanın artırılmasında, vergi ziyana sebebiyet vermektense usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, tekrar ceza kesilmesi durumunda cezanın artırılacağı hükmüne yer verilerek, tekerrürden dolayı artırılarak kesilecek olan cezaya ilişkin fiilin ne zaman işlenmiş olduğu önem taşımamaktadır. Dolayısıyla tekerrürden dolayı artırılarak kesilecek olan cezayı gerektiren fiilin işlendiği tarih, daha önce kesilen cezaya ilişkin fiilin işlendiği tarihten önceki bir tarihte olabilecektir. Ceza hukukunda tekerrüre ilişkin hükümler, kişilere verilen cezaya rağmen suçun işlenmeye devam edilmesi durumunda, sonradan işlenen suçlara daha ağır ceza verilerek, cezanın caydırıcı olma niteliğini kazandırmayı amaçlamaktadır. 213 sayılı Yasanın 339. maddesinde düzenlenen tekerrür hükmünün uygulanmasında, daha önce kesilen cezanın kesinleşme tarihi, sonra kesilecek olan cezanın ise kesilme tarihinin esas alınması, cezalandırılan kişilerin tekrar suç işlememesi için suçun tekerrüründe daha fazla cezalandırılması amacına aykırılık teşkil etmekte, ilk suç için kesilen ceza miktarı, sonra kesilen ceza miktarına göre daha fazla olması söz konusu olabilmektedir. Şöyle ki; 2006 yılında vergi ziyana sebebiyet vermektense usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşen mükellefin daha sonraki bir tarihte 2005 yılı defter ve belgelerinin incelenmesi sonucu vergi ziyana sebebiyet vermektense usulsüzlükten dolayı kesilecek olan cezanın tekerrürden dolayı artırılarak uygulanması söz konusu yasal düzenleme gereğidir. Bu sebeple vergi idaresinin inceleme tarihine göre tekerrür hükmü uygulanabilmekte ve kişi hakkında kesilen cezanın kesinleşmesinden önceki tarihlere ait fiil nedeniyle tekerrür hükmü uygulanarak bu fiil nedeniyle kesilen ceza arttırılarak kesilmektedir. Oysa modern ceza hukukunda cezanın kesinleşmesini müteakip belli bir süre içinde tekrar suç işlenmesi halinde tekerrür hükümleri uygulanmaktadır. Böylece kişinin cezaya muhatap kaldıktan sonra ıslah olması hedeflenmektedir. Bu açıklamalar çerçevesinde, vergi cezalarında tekerrürü düzenleyen söz konusu yasa hükmünün hukuki güven ve hukuki istikrar ilkelerini zedelediği, ceza hukukunda tekerrüre ilişkin ilkelerle bağdaşmadığı, böylece Anayasa'da teminat altına alınan suç ve cezaların kanuniliği ile hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ: Davacının 2005 yılı defter ve belgelerinin incelenmesi sonucu düzenlenen vergi inceleme raporuna istinaden re'sen yapılan vergi ziyai cezalı katma değer vergisi tarhiyatlarında, vergi ziyai cezalarının %50 oranında arttırılmak suretiyle kesilmesine dayanak teşkil eden 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 339. maddesinin Anayasa'nın 2. ve 38.

maddelerine aykırılık teşkil ettiği görüşüyle, Anayasa Mahkemesine başvuruda bulunulması gerektiği sonucuna varılmıştır.

HÜKÜM: Açıklanan nedenlerle, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 339. maddesinin T.C Anayasası'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı olduğu görüşüyle iptali talebi ile Anayasa Mahkemesine gidilmesine, dava dosyasının tüm belgelerinin onaylı suretlerinin dosya oluşturularak karar aslı ile birlikte Anayasa Mahkemesi'ne sunulmasına, iş bu karar ile dosya suretinin Anayasa Mahkemesi'ne ulaşmasından itibaren 5 ay süre ile karar verilmeye kadar davanın bekletilmesine, 03.07.2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 22.7.1998 günlü, 4369 sayılı Yasa'nın 9. maddesiyle değiştirilen 339. maddesi şöyledir:

“Vergi ziyana sebebiyet vermekten veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere vergi ziyanda beş, usulsüzlükte iki yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda, vergi ziyayı cezası yüzde elli, usulsüzlük cezası yüzde yirmibeş oranında artırılmak suretiyle uygulanır.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 23.7.2009 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, Anayasa'da yer alan suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin vergi cezaları yönünden de geçerli olduğu, yasa koyucunun suç ve cezalar ile ağırlaştırıcı ve hafifletici sebeplerin belirlenmesi konusunda ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla takdir yetkisine sahip olduğu, ceza hukukunda bir defa suç işlendikten ve bu suçtan dolayı verilen ceza kesinleştikten sonra kanunla belirlenen süre zarfında suç işlenmesinin tekerrür olarak kabul edildiği ve kişilerin aldıkları cezaya rağmen suç işlemeye devam etmeleri durumunda sonradan işlenen suçlara daha ağır cezalar verilerek cezanın caydırıcılığının sağlanmaya çalışıldığı, itiraz konusu kuralda ise tekerrür nedeniyle artırılan cezanın sebebini oluşturan eylemin tarihinin önem taşımadığı ve ilk cezaya konu eylemden daha önceki bir tarihte gerçekleşmiş olmasının dahi mümkün olduğu, bu düzenlemenin failin ıslah olmasını amaçlayan tekerrür müessesesi ile bağdaşmadığı gibi hukuki güvenlik ve hukuki istikrar ilkelerini de zedelediği, itiraz konusu kuralın hukuk devleti ilkesi ile suç ve cezaların kanuniliği ilkesinin yer aldığı Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun “Tekerrür” başlıklı 339. maddesinde, vergi ziyana sebebiyet vermekten veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası kesinleşenlere, cezanın kesinleştiği tarihi takip eden yılın başından başlamak üzere vergi ziyanda beş, usulsüzlükte iki yıl içinde tekrar ceza kesilmesi durumunda, vergi ziyayı cezasının yüzde elli, usulsüzlük cezasının yüzde yirmibeş oranında artırılmak suretiyle uygulanacağı kuralı getirilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “belirlilik”tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve

uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey, yasadın, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Anayasa'nın 38. maddesinin ilk fıkrasında, "kimse, kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz" denilerek "suçun yasallığı", üçüncü fıkrasında da "ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur" kuralına yer verilerek "cezanın yasallığı" ilkesi benimsenmiştir. Anılan maddede ayrıca, kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa hukukunun temel ilkelerinden olan suç ve cezada yasallık, ceza hukukunun da temel ilkelerinden birini oluşturmaktadır. Bu ilke, aynı zamanda temel hak ve özgürlükleri en geniş biçimiyle gerçekleştirip güvence altına almakla yükümlü hukuk devletinin de esas aldığı değerlerden olup, uluslararası hukukta ve insan hakları belgelerinde de özel bir yere ve öneme sahip bulunmaktadır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak saptanacak ceza politikasına göre belirlenir. Yasa koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağı, bunun hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımı ile karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği ve ceza sistemini tamamlayan müesseseler konusunda takdir yetkisine sahiptir. Bu yetki, vergi suç ve cezaları bakımından da geçerlidir.

Ceza hukukunda "tekerrür" müessesesi, bir ceza mahkumiyetine kesin olarak uğrayan bir kimsenin, yeniden suç işlemesi halinde Ceza Kanunu karşısındaki kişisel durumunu tanımlar.

Tekerrür müessesesinin vergi suç ve cezaları bakımından gözetilmesi ve vergi suçlarında tekerrür halinde vergi cezalarının özel olarak belirlenmesi yasa koyucunun takdir yetkisi alanında bulunmaktadır.

Hukuka aykırı bir eylemin tekerrürü halinde verilecek cezanın artırılması, daha önce verilen cezanın ıslah edici olmadığı ve failin suç işleme konusundaki ısrarının daha ağır bir cezayı gerektirdiği düşüncesinden doğmaktadır. Bununla birlikte, faile tekerrür nedeniyle daha ağır bir ceza verilebilmesi, bir başka deyişle failin ıslah olmadığı ve suç işleme konusundaki ısrarının ortaya konulabilmesi için, hukuka aykırı bir eylemi failin birden çok kere gerçekleştirmiş olması tek başına yeterli olmayıp, tekerrüre esas alınan eylemi nedeniyle daha önce cezalandırılmış olmasına rağmen bu tarihten sonra aynı eylemde tekrar bulunmuş olması gerekmektedir.

Belirli bir kesinlik içinde yasada hangi eyleme hangi hukuksal yaptırımın bağlandığının bireyler tarafından bilinmesi ve eylemlerin sonuçlarının öngörülebilmesi gerektiğinden, hukuka aykırı bir eylemde bulunduğu tarih itibarıyla hakkında daha önce verilen bir ceza bulunmayan kişinin daha sonraki bir tarihte almış olduğu bir cezanın esas alınarak ve tekerrür hükümleri uygulanarak cezasının artırılması hukuk devleti ilkesine uygun bulunmamaktadır. Suçu işlediği tarihte henüz mükerrer olarak kabulü mümkün olmayan kişiye tekerrür hükümlerinin uygulanması, suç ve cezaların yasallığı ilkesine de aykırılık oluşturacaktır.

Vergi ziyayı cezası ve usulsüzlük cezası kesilen kişilere, bu cezaların kesinleştiği tarihten itibaren belirli bir süre içinde tekrar vergi ziyayı cezası ya da tekrar usulsüzlük cezası kesilmesi

durumunda cezalarda artırım uygulanacağını öngören itiraz konusu kuralda ise tekrür hükmüne esas alınacak sonraki eylemin her halde ilk eylem için verilen cezanın kesinleşme tarihinden sonraki bir tarihte gerçekleşmiş olması gerektiği tabiidir. Bu nedenle, kural belirsiz ve öngörülemeyebilir ve kuralın suç ve cezaların yasallığı ilkesine aykırı olduğundan da söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 38. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VI- SONUÇ

4.1.1961 günlü, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun, 22.7.1998 günlü, 4369 sayılı Yasa'nın 9. maddesiyle değiştirilen 339. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 20.5.2010 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Nuri NECİPOĞLU

[R.G. 02 Aralık 2010 – 27773]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/23

Karar Sayısı : 2010/27

Karar Günü : 4.2.2010

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Malatya Vergi Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 6.1.1982 günlü, 2577 sayılı “İdari Yargılama Usulü Kanunu”nun 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan “... **vergi mahkemelerinde otuz gündür.**” ibaresinin, Anayasa'nın 2., 5., 10., 36. ve 125. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I- OLAY

Katma değer vergisi salınmasına ve özel usulsüzlük ile vergi zıya cezaları kesilmesine ilişkin işlemlerin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Mahkememizde görülmekte olan bu davada uygulanacak kural olan idari yargı yerlerinde dava açma süresini düzenleyen kurallar arasında yer alan 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 7/1. maddesindeki “vergi mahkemelerinde otuz gündür”

şeklindeki hükmün Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2, 5, 10, 36 ve 25. maddelerine aykırılığı yolunda kanaat oluştuğundan Anayasanın 152. maddesi uyarınca itiraz yoluyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulması gerekmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık olan idarenin etkin bir şekilde denetlenebilmesi ve hak arama özgürlüğünün kullanılmayacak hale getirilmemesi bakımından, kişilerin haklarında tesis edilen idari işlemlere karşı açacakları davalara ilişkin sürelerin ölçsüz bir biçimde sınırlandırılması gerektiği, esasen dava açma süresinin makul bir şekilde sınırlandırılması sağlamanın Devletin görevlerinden olduğu, ayrıca vergi davalarının nitelik itibarıyla çoğu zaman teknik konulara ilişkin olması nedeniyle, bu tür davaların açılmasının uzman kişilerin görüşünün alınmasını, idareden birtakım bilgi ve belge temin edilmesini gerektirebileceği, bunun da vergi davaları için öngörülen sürenin çok kısa olmaması sonucunu doğuracağı, ayrıca pozitif hukuk açısından iptal davası niteliğindeki vergi davaları ile Danıştay ve idare mahkemelerinde açılacak iptal davaları arasında ve aynı yargı düzeni içinde yer alan vergi mahkemeleri ile Danıştay ve idare mahkemeleri arasında dava açabilmek bakımından farklı sürelerin öngörülmesinin eşitlik ilkesine de uygun düşmeyeceği, bu nedenle de Danıştay ve idare mahkemeleri için 60 gün olarak öngörülen dava açma süresinin, vergi mahkemelerinde açılacak davalar için 30 gün olarak öngörülmesinin Anayasa'nın 2., 5., 10., 36. ve 125. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmaya mecbur değildir. Anayasa Mahkemesi taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık kararı verebilir. Bu nedenle, itiraz konusu kural ilgisizliği nedeniyle Anayasa'nın 142. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Başvuran Mahkeme, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*Dava Açma Süresi*" başlıklı 7. maddesinin "*Dava açma süresi, özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde Danıştayda ve idare mahkemelerinde altmış ve vergi mahkemelerinde otuz gündür.*" hükmünü içeren (1) numaralı fıkrasında yer alan "*vergi mahkemelerinde otuz gündür.*" ibaresinin iptalini istemektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti; temel hak ve özgürlüklere dayanan, bu hakların korunup güçlenmelerine olanak sağlayan, adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açık olan devlettir. Böyle bir düzenin kurulması, yasama, yürütme ve yargı alanına giren tüm işlem ve eylemlerin hukuk kuralları içinde kalması, temel hak ve özgürlüklerin Anayasal güvenceye bağlanmasıyla olanaklıdır. Ayrıca, yasaların kamu yararının sağlanması amacına yönelik olması, genel, objektif, adil kurallar içermesi ve hakkaniyet ölçütlerini gözetmesi de hukuk devleti olmanın gereğidir. Bu nedenle yasa koyucunun hukuki düzenlemelerde kendisine tanınan takdir yetkisini anayasal sınırlar içinde adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini göz önünde tutarak kullanması gerekir.

Devletin temel amaç ve görevlerini belirleyen, Anayasa'nın 5. maddesinde, devlete, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve özgürlüklerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak biçimde sınırlayan

siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmak, insanın maddî ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli koşulları hazırlamak görevi verilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesinde öngörülen eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemler değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasa karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlâli yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlâl edilmiş olmaz.

Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin gerekli araç ve yollardan yararlanarak yargı organları önünde davacı ya da davalı olarak sav ve savunma hakkı bulunduğu belirtilmektedir. Maddeyle güvence altına alınan dava yoluyla hak arama özgürlüğü, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birisini oluşturmaktadır. Gerçekten, karşılaştığı bir suçlamaya karşı kişinin kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı tanınması adil bir yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Anayasa'nın 125. maddesinde ise, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilip, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı öngörülmüştür.

Anayasa'da, idari işlemlere karşı (vergi mahkemelerinde) açılacak davaların hangi sürede açılacağına ilişkin olarak herhangi bir düzenleme yer almamış, 142. maddede "mahkemelerin kuruluşunun, görev ve yetkilerinin, işleyişlerinin ve yargılama usullerinin" yasa ile düzenleneceği belirtilerek konu yasa koyucunun takdirine bırakılmıştır. Bu nedenle, diğer davalarda olduğu gibi, vergi mahkemelerinde açılacak davalarda da dava açma süresini belirleme yetkisi, Anayasa'da belirlenen kurallara bağlı kalmak ve adalet, hakkaniyet ve kamu yararı ölçütlerini gözetmek koşuluyla yasa koyucunun takdirindedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda, idari yargının temel özellikleri doğrultusunda, dava dilekçelerde yer alacak konular belirlenmiş, dava açma süresi kamu düzeninden görülerek kesin kurallara bağlanmış, tebligat ve cevap verme evresini oluşturan dilekçe ile savunmaların sayısı ve süresi sınırlandırılmış, bu sürelerin geçmesinden sonra verilecek savunma veya ikinci dilekçelere dayanarak hak iddia edilemeyeceği açıklanmıştır. İdari yargılamanın, davanın açılışı ve istemlerin sergilenişi konusundaki özelliklerini yansıtan bu kuralların, idarenin sürekli dava tehdidi altında kalmaması, uyuşmazlıkların mümkün olan süratle sonuçlandırılması, idarenin faaliyetlerindeki etkililiğin ve istikrarın sürmesi, davalar nedeniyle yönetimlerce savunmalar hazırlanması ve gerekli idari önlemlerin alınması gibi neden ve olgulara dayandığı anlaşılmaktadır.

Doktrinde ve yargı kararlarında, idari işlemlerin belirli bir süre sınırlaması olmaksızın, süreklilik arz edecek şekilde veya makul olmayacak ölçüde uzun bir süre dava konusu edilebilme olasılığının bulunmasının, kamu hizmetlerinin işleyişini aksatacağı ve idarede bulunması gereken istikrarı bozacağı ifade edilerek, idari dava açma sürelerinin, kamu hizmetlerinin özellikleri ile ülkelerin sahip oldukları teknolojik yapıları gibi özel koşullara bağlı olarak belirlenebileceği kabul edilmektedir.

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesinde, ilk derece mahkemesi olarak Danıştay'ın karara bağlayacağı idari davalar sayılmış, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri,

İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinde de idare mahkemelerinin genel görevli idari yargı yeri olduklarına işaret edilmiştir. Aynı Kanun'un 6. maddesinde ise, vergi mahkemelerinin, genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim ve harçlar ile benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davaları ve burada belirtilen konularda 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un uygulanmasına ilişkin davaları ve diğer kanunlarla verilen işleri çözümleyeceği belirtilmiştir.

Yasakoyucu tarafından, Danıştay ve idare mahkemelerinin görevine giren konuların özellik ve nitelikleri ile vergi mahkemelerinin görevine giren konuların özellik ve niteliklerindeki farklılıklar ve kamu hizmetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için vergilendirme işlemlerindeki kamu yararı gözetilerek, özel kanunlarında öngörülen süreler saklı olmak üzere, dava açma süresinin vergi mahkemelerinde 30 gün olarak öngörülmesi, Anayasa'nın 2., 5., 10., 36., 125. ve 142. maddelerine aykırı görülmemiştir. İtirazın reddi gerekir.

Şevket APALAK ile Serruh KALELİ bu görüşe katılmamışlardır.

VII- SONUÇ

6.1.1982 günlü, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "... vergi mahkemelerinde otuz gündür." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Şevket APALAK ile Serruh KALELİ'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 4.2.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye A. Necmi ÖZLER
Üye Fettah OTO	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

AZLIK OYU

Anayasa'nın 155. maddesinde Danıştay'ın idari mahkemelerce verilen ve kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii olduğu, kanunla gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakacağı belirtilmiştir. İdari mahkemeler, 2576 sayılı Yasa ile kurulan Bölge İdare ve onun yargı çevresinde oluşturulan idare ve vergi mahkemeleridir. Bu mahkemelerin hakimleri idari yargı yargıçları olarak anılan mahkemelerde ayırım yapılmaksızın görev yürütebilmektedir.

Aynı yargılama yöntemi uygulayan idari mahkemelerde, ilk inceleme veya görevli olmayan yerlere başvurma sonucu davanın yenilenmesi, dava açmadan önce üst makamlara başvurulduğunda beklenecek süre, yürütmenin durdurulması kararlarına itiraz, dosyanın oluşumuyla ilgili tebligat ve cevap verme süreleri, kanun yollarının nedenleri, yerleri ve süreleri gibi konular yönünden ortak kurallar geçerlidir. Ayrıca idare ve vergi mahkemeleri arasında görev ve yetki yönünden yapılan incelemeler sonucu dava dosyalarının birbirlerine gönderilmesi de yasal hususlardandır.

Hukuksal bu olgulardan, idari mahkemelerin yapısal ve işlevsel bir bütünlük oluşturdukları anlaşılmaktadır. Bu bütünlüğün diğer bir göstergesi de, 2577 sayılı Yasa'nın mahkemeler için aynı tür davaları öngörmüş olmasıdır.

İdari davalarda genellikle idari işlemler konu olmaktadır. Vergi mahkemelerinde görülen vergi işlemlerinin diğer idari işlemlerden ayrı nitelenmesine ve hak aramayla yakından ilgili bir konuda özel bir konum almasına idare hukuku açısından yeterli neden bulunmamaktadır. Çünkü idari faaliyet ve idari gücün etkinliği her iki işlemde de öncelikli koşuldur. İdari faaliyetin ayrı konuları düzenlemesi, ayrı sebep ve konular içermesi, koşul veya öznel işlem olarak tanımlanması, yargılama aşamasının tüm evrelerinde aynı yöntemle bağlanmışken süre konusunda bütünlükten kısmi kopmaya gerekçe olamayacaktır.

Bu kapsam içinde idari işlemlerle ilgili öncelikli kabullerden olan yasallık ilkesi, her idari işlemin geçerliliğini aynı derecede korurken, sürekli dava baskısı altında kalmamaları için idari davaların süreyle sınırlandırılmasını gerektirmiştir. Bunun sonucu olarak 2577 sayılı Yasa 7. maddesiyle temel kural koyarak "özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde" dava süresinin Danıştay'da ve idare mahkemelerinde altmış, vergi mahkemelerinde ise otuz gün olduğunu öngörmüştür. Görüldüğü gibi 2577 sayılı yasa idare ve vergi mahkemelerinin görev alanını gözetmeden Danıştay'da görülecek davalar için süreyi altmış gün olarak öngörmüştür. Bu durumda vergileme işlemleriyle doğrudan ilgili olmasa da vergi hukukunun konusunu oluşturacak kimi işlemler Danıştay'da altmış gün içinde dava konusu edilebilecektir. Dahası, 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi doğrultusunda birden çok vergi mahkemesinin yetki alanına giren işlemlerle ilgili uyuşmazlıkların görüleceği davalarda Danıştay'a ilişkin dava açma süresine bağlı kalınacak ve vergi yargısına yönelik sürede belirsizlik yaşanacaktır. Böylece, olası sakıncaları ve ivedilik öncelikleri yönünden vergi işlemleri gibi sonuç doğuracak veya etkileri daha kapsamlı olabilecek olan idare mahkemelerinin veya Danıştay'ın görev alanına giren idari işlemlerle ilgili dava süresine yönelik yaklaşımın vergi mahkemelerinde etkili olmamasındaki tercihin nedenlerinin kaçınılmaz varlığından söz etmek güçleşecektir. Ayrıca dava süresi dışında ivediliğin gerektirdiği konularda başka tercihlerin usul yasasında karşılık bulmadığı da bir gerçektir.

Öte yandan, dava süresiyle ilgili kuralın öncelikle vurguladığı bir ölçüt yukarda da değinildiği gibi "özel yasa" vurgusudur. İdari işlemlerle ilgili yasa zorunluluk ve gerek gördüğünde temel yasadan ayrılarak özel bir süre öngörebilecektir. Özel süre, özel yasanın konusu olmalıdır. Her iki mahkeme içinde temel oluşturan usul yasasının bu vurgudan sonra süre ayırması, maddenin öncelikli yaklaşımın doğal sonucu olmamaktadır.

Dava açma sürelerinin oluşturduğu bu ortamda ve idari yargının bütünlüğü içinde, idari işlemlerden yakınlardan yönünden mahkeme farklılığının davacı olma konumundaki benzerliği değiştirmedeği açıktır. Anayasa'nın 36. maddesi kapsamında adil yargılama hakkını kullanan ve aynı usul yasasının yargılama akışı karşısında aynı yargı sisteminde yer alan tüm davacılar, kuşku yok ki aynı konumdadır.

Bu durumda, vergi işlemleriyle ilgili başka işlemlere karşı idare mahkemeleri ve Danıştay'ın görevine girebilecek uyuşmazlıkların varlığı yanında, vergi ve idare mahkemeleri arasında görev ve yetki kuralları gereği dosya akışı nedeniyle idare mahkemesindeki bir dosyanın süre sorununun yaşanabileceği vergi mahkemesine aktarılabilme olasılığı da gözetildiğinde, idari işlemler yönünden aynı yargı sistemi içinde adil yargılama hakkı arayan davacıların farklı dava açma sürelerine bağlı tutulmasının, Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine aykırı olduğu açıktır. Ayrıca, belirlenen sonuca neden olan kuralın, özel yasalara yapılan vurguya karşın Danıştay ve İdare mahkemelerine yönelik farklı süre öngörmesiyle uygulamada oluşacak duraksama ve çelişkiler nedeniyle doğacak belirsizliklerle Anayasa'nın 2. maddesine ve adil yargılama hakkının kaybı olasılığından ötürü 36. maddesine aykırılık oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraza konu ibarenin iptali gerekeceği oyuyla karara karşıyız.

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

[R.G. 02 Aralık 2010 – 27773]

 İçindekilere dön

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2010/29

Karar Sayısı : 2010/90

Karar Günü : 16.7.2010

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Süha OKAY, Kemal KILIÇDAROĞLU ve Kemal ANADOL

İPTAL DAVASININ KONUSU : 21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

1) 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının,

2) 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının,

3) 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin,

4) 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının,

5) 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin,

6) A- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen ikinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "... aşağıdaki bentlerden yalnızca birindeki ..." ibaresinin,

B- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin,

7) 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin; birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "...yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı ..." ibaresi ile dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "... yarısı kendileri tarafından, yarısı ..." ibaresinin,

8) 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in,

9) 12 maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının, birinci paragrafında yer alan "... geçmemek üzere ..." ibaresi ile ikinci ve üçüncü paragraflarının,

10) 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın,

11) 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "...ve (d)..." ibaresinin,

Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 10, 13., 17., 18., 27., 48., 49., 50., 55., 56., 60., 70., 90., 128., 130., 131., 132. ve 135. maddelerine aykırılığı iddiasıyla iptalleri ile yürürlüğünün durdurulması talep edilmiştir.

VII- SONUÇ

21.1.2010 günlü, 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un:

A- 1- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- 3. maddesiyle, 4.11.1981 günlü, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun değiştirilen 36. maddesinin;

a- İkinci fıkrasının birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Şevket APALAK ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- İkinci fıkrasının ikinci tümcesi ile birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

3- 4. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin değiştirilen birinci fıkrası ile eklenen ikinci fıkrasının son tümcelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

4- 5. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'nın değiştirilen 58. maddesinin (h) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

5- 6. maddesiyle, 2547 sayılı Yasa'ya eklenen Geçici Madde 57'nin "Bu süre içerisinde talepte bulunmayanlar istifa etmiş sayılır." biçimindeki son tümcesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Engin YILIDIRIM ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

6- 7. maddesiyle, 11.4.1928 günlü, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesinin değiştirilen;

a- İkinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "... bentlerden yalnızca birindeki ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ ile Nuri NECİPOĞLU'nun karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- İkinci fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "... aşağıdaki ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN ile Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- Üçüncü fıkrasının "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." biçimindeki dördüncü tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

7- 8. maddesiyle, 1219 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 12'nin;

a- Birinci fıkrasının son tümcesinde yer alan "...yarısı kendileri tarafından, diğer yarısı ..." ibaresinin,

b- Dördüncü fıkrasının birinci tümcesinde yer alan "... yarısı kendileri tarafından, yarısı ..." ibaresinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

8- 9. maddesiyle, 19.4.1937 günlü, 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun'a eklenen Ek Madde 1'in Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

9- 12 maddesiyle, 27.7.1967 günlü, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun ek 17. maddesinin (C) fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen (Ç) fıkrasının;

a- Birinci paragrafında yer alan "... geçmemek üzere ..." ibaresinin,

b- İkinci paragrafının,

c- Üçüncü paragrafının,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

10- 13. maddesiyle, 926 sayılı Yasa'ya eklenen Ek Madde 26'nın Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

11- 20. maddesinin (b) bendinde yer alan "...ve (d)..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 1. maddesiyle, 4.1.1961 günlü, 209 sayılı Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurumları ile Esenlendirme (Rehabilitasyon) Tesislerine Verilecek Döner Sermaye Hakkında Kanun'un 5. maddesinin değiştirilen dördüncü fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince, bu fıkra ile İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK DOKUZ AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

16.7.2010 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Fulya KANTARCIOĞLU
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK	Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye Engin YILDIRIM		Üye Nuri NECİPOĞLU

[R.G. 04 Aralık 2010 – 27775]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2006/57

Karar Sayısı: 2009/123

Karar Günü: 1.10.2009

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR:

1- Alaşehir Asliye Ceza Mahkemesi (Esas: 2006/57)

2- Ula Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2006/157)

İTİRAZLARIN KONUSU: 3.7.2005 günlü, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 24. maddesinin Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 58. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemleridir.

I- OLAY

Bakılmakta olan davalarda, yetişkin ve çocuk sanıklar açısından uzlaşma olanağını farklı şartlara bağlayan itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

II- İTİRAZLARIN GEREKÇESİ

İtiraz yoluna başvuran mahkemeler gerekçelerinde özetle; ceza hukukunda uzlaşma şartları bakımından yetişkinlerle çocuklar arasında farklılıklar öngören kuralın şikâyete tâbi olmayan suçları uzlaşma kapsamına aldığı, uygulamada çocukları suçtan kurtarmaktan ziyade onları suça sürükleyeceğini, suça sürüklenen çocukların ıslahına yönelik bir yönü bulunmadığını ve kamunun mağduriyetini dikkate almadığını ifade ederek, ceza hukukunda yargılama yetkisinin egemenlik göstergesi olarak sadece devlete verilmesine karşın, kuralla yaptırım uygulama yetkisinin kişilerin iradesine bırakıldığını, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 58. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmüşlerdir.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Başvurunun yapıldığı tarihte, 3.7.2005 günlü, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun itiraz konusu 24. maddesi şöyledir:

"(1) Suça sürüklenen çocuklarla ilgili olarak uzlaşma, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan veya kasten işlenen ve alt sınırı iki yılı aşmayan hapis veya adli para cezasını gerektiren ya da taksirle işlenen suçlarda uygulanır.

(2) Suç tarihinde onbeş yaşını doldurmayan çocuklar bakımından, birinci fıkrada öngörülen hapis cezasının alt sınırı üç yıl olarak uygulanır."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 58. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, E.2006/57 sayılı dosyanın 6.4.2006 ve E.2006/157 sayılı dosyanın da 12.12.2006 tarihlerinde yapılan ilk inceleme toplantılarında, dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- UYGULANACAK KURAL SORUNU

2006/57 Esas sayılı itiraz başvurusunun gerekçeli kararında ve dosya eklerinde, bakılmakta olan davada reşit olmayan sanığın suçun işlendiği tarih itibarıyla 15 yaşından büyük olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, davada uygulanacak kural, 5395 sayılı "Çocuk Koruma Kanunu"nun 24. maddesinin (1) numaralı fıkrası olduğundan, aynı maddenin ikinci fıkrası davada uygulanacak kural niteliğinde değildir.

Bu nedenle, 5395 sayılı "Çocuk Koruma Kanunu"nun 24. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkraya ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine, 6.4.2006 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI- BİRLEŞTİRME KARARI

3.7.2005 günlü, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 24. maddesinin (1) numaralı fıkrasının "... kasten işlenen ve alt sınırın iki yılı aşmayan hapis veya adli para cezasını gerektiren ..." bölümünün iptaline karar verilmesi istemiyle yapılan itiraz başvurusuna ilişkin 2006/157 Esas sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2006/57 Esas dava ile birleştirilmesine, esasının kapatılmasına, esas incelemenin 2006/57 Esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 1.10.2009 gününde oybirliği ile karar verilmiştir.

VII- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülen yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

Yargının işleyişinin etkinleştirilmesi amacıyla başvuru yollarından birisi de, uyuşmazlıkların yargılama aşamasından önce alternatif çözüm yollarının denenmesidir. Alternatif çözüm yollarının, uyuşmazlıkların daha kısa sürede ve daha az masrafla sonuçlandırılması, gizliliğin korunması ve mahkemelerdeki iş yükünün hafifletilmesi gibi birçok fayda sağladığı bilinmektedir. Bu çözüm yollarının; uzlaşma, tahkim, dostane çözüm ve arabuluculuk gibi birçok çeşidi bulunmaktadır. Yakın zamanda ceza hukukumuzda giren uzlaşma da bunlardan biridir.

Ceza hukukunda uzlaşma, işlendiği konusunda yeterli şüphe bulunan bir suçtan dolayı, mağdurun tatmin edilmesi suretiyle fail ve mağdur arasındaki uyuşmazlığın giderilmesini amaçlayan, mağdurun ve failin uzlaşmaları halinde soruşturma veya kovuşturmanın kaldırılmasını sağlayan bir kurumdur.

Ceza hukukunda uzlaşma konusu ilk defa, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 73. maddesinin (8) numaralı fıkrasında, uzlaştırma işlemlerinin nasıl yerine getirileceği ise yine aynı tarihte yürürlüğe giren 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253., 254. ve 255. maddelerinde düzenlenmiştir. 15.7.2005 günlü ve 25876 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile çocuklara özgü yargılamanın ne şekilde yapılacağına ilişkin kurallar yeniden düzenlenmiş ve itiraz konusu fıkra içeren 24. maddede ise uzlaşmada çocuk şüpheliler ve sanıklar lehine hükümler getirilmiştir.

Yasakoyucu, gerek ulusal gerekse uluslararası mevzuatta çocukların korunmasına ilişkin hükümlerin, çocuğun üstün yararının ve toplumsal ihtiyaçların bir gereği olarak, suça sürüklenmiş çocuklara özgü uzlaşmayı 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun itiraz konusu fıkra da içeren 24. maddesinde düzenlemiştir. Anılan maddede, suça sürüklenen çocuklar bakımından uzlaşma kapsamı genişletilmiştir.

19.12.2006 günlü, 26381 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun, 5237 sayılı TCK'nın 73/8. maddesindeki uzlaşma ile ilgili hükmü tamamen kaldırmış, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki uzlaşma hükümlerinde ise esaslı değişiklikler öngörmüştür. 5560 sayılı Kanun'un 41. maddesi ile 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'ndaki itiraz konusu fıkra içeren 24. madde tamamen değiştirilmiştir. Bu itibarla, Anayasa'nın 38., 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesi, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 7. maddesi ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 9. maddesi ve yerleşik yüksek mahkeme kararları çerçevesinde lehe olan yasa kuralının tespiti için yapılan incelemede, itiraz konusu kuralın 5560 sayılı Yasa ile değişmeden önceki halinin sanık lehine olduğu ve bakılmakta olan davada uygulanacak kural olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, yetişkinlerle çocukların uzlaşma şartları bakımından farklı kurallara tabi tutulmasına, şikâyete tâbi olmayan suçların çocuklar açısından uzlaşma kapsamına alınmasına, çocuk suçluluğunun artmasına ve yaptırım uygulama yetkisinin kişilerin iradesine bırakılmasına olanak veren itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın hukuk devleti ve eşitlik ilkelerine, devletin temel görevlerine ve çocukları suçtan korumaya ilişkin yükümlülüklerine, dolayısıyla Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 58. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçman, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve yasalarla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 5. maddesinde Devletin temel amaç ve görevleri en geniş manasıyla tarif edilerek, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama ödevinin de devlete ait olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesinde ifade edilen eşitlik ilkesi, herkesin her yönden aynı hukuk kurallarına tabi olması zorunluluğunu ifade etmez. Kişilerin durum ve konumlarındaki farklılık, bunlara farklı hukuk kurallarının uygulanmasını gerektirebilir. Aynı ya da benzer durumda olanların aynı kurallara, farklı durumda olanların da farklı kurallara tabi olması halinde eşitlik ilkesinin zedelendiğinden söz edilemez.

Anayasa'nın 58. maddesinde ise Devletin, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alacağı belirtilmiştir.

Hukuk devletinde, Anayasa'da belirtilen ilkelere ve ceza hukukunun genel kurallarına aykırı olmadıkça yasakoyucu cezalandırma yetkisini kullanırken, toplumda hangi eylemlerin suç sayılacağını, bunların hangi tür ve ölçüdeki ceza yaptırımları veya ceza yaptırımına seçenek yaptırımlarla karşılanacağını, hangi suçların uzlaşmaya tâbi olacağını, uzlaşma yöntemini ve şartlarını belirleme, öngörülen uzlaşma kurallarının çocuk suçluluğuna ve suça sürüklenen çocukların ıslahına etkisini değerlendirme konusunda takdir yetkisine sahiptir.

Bu itibarla, takip edilen suç ve ceza politikasının gereği olarak, yapılan yasal düzenlemelerin sosyal düzene ve toplumsal barışa etkisini, suç ve suçlulukla mücadelede verdiği veya vereceği sonuçları değerlendirerek gerekli önlemleri almak yasakoyucunun görev alanına girmektedir.

Çağdaş tüm devletlerin ceza hukuku ve ceza usul hukuku uygulamalarında; reşit olan suçlular ile çocuk suçlular, farklı konumda olduklarından ceza yargılaması sürecinde soruşturma, kovuşturma ve infaz aşamalarında farklı kurallara tâbi tutulmuşlardır. Çocuk suçluların ya da diğer bir deyimle suça sürüklenen çocukların, temyiz kabiliyeti, işlenen suçun sebep ve sonuçlarını değerlendirebilecek akli, ruhi ve fiziki olgunluğa sahip olma, geçerli hukuki işlem yapabilme, kendini savunma ve kendini üçüncü kişilere karşı temsil etme bakımından reşit kişilerden farklı konumda oldukları için, reşit kişilerle farklı ceza ve ceza usul kurallarına tâbi tutulmalarında Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı bir durum bulunmamaktadır.

Öte yandan, Türkiye'nin de taraf olduğu çocuklarla ilgili uluslararası belgelerde ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin tavsiye kararlarında uzlaşma, uyuşmazlıkların çözümünde yargılama dışı çözüm yollarından birisi olarak taraf devletlere önerilmiştir. Bu bağlamda, çocuğun üstün yararının korunması, suça sürüklenen çocukların topluma kazandırılması, onların ıslahevi veya cezaevi ortamından uzak tutulması ve böylece toplumsal bantın korunması amacıyla, kamu düzeni açısından ciddi tehdit teşkil etmediği kabul edilen bazı suçların uzlaşma yoluyla sonuçlandırılmasını öngören kural, Anayasa'nın 5. ve 58. maddelerinde belirtilen devletin pozitif yükümlülüklerinin ve çocukları suçluluktan koruma görevinin bir sonucudur.

Bu nedenle; suça sürüklenen çocuklar bakımından uzlaşma şartlarını yetişkinlerden farklı şekilde düzenleyen kuralın, Anayasa'daki devletin temel amaçlarına,

gençleri suçluluktan koruma görevine, hukuk devleti ve eşitlik ilkelerine aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 5., 10. ve 58. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

VIII- SONUÇ

3.7.2005 günlü, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 24. maddesinin (1) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 1.10.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 04 Aralık 2010 – 27775]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

GÜLEN/Türkiye*

Başvuru No. 28226/02
Strazburg
14 Ekim 2008

İKİNCİ DAİRE

USULİ İŞLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 28226/02 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Fatma Gülen ve Necdet Gülen'in ("başvuranlar"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 19 Nisan 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurdur.

Başvuranlar, İstanbul Barosu avukatlarından F. Karakaş Doğan tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar, sırasıyla 1942 ve 1931 doğumludur ve Almanya'da yaşamaktadır.

Yasadışı silahlı örgüt Devrimci-Sol eylemcilerine karşı yürütülen bir soruşturma bağlamında, 17 Nisan 1992'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polis memurları, İstanbul'un farklı bölgelerinde bulunan üç binaya operasyon düzenlemiştir. Başvuranların kızları, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu, bu operasyon sırasında öldürülmüştür. Polis raporlarına göre, polis memurları Erenköy'deki binaya 02.30'da varmıştır. Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu sözkonusu binanın üçüncü katında yaşamaktaydı. Kurşun geçirmez yelek giyen polis memurları, binanın dışında gerekli güvenlik önlemlerini almıştır. Polis

memurlarından dördü, 9 numaralı daireye gitmiş ve zili çalmıştır. Kimsenin kapıyı açmaması üzerine kapıyı zorla açmışlardır. Odalarından birinden ateş açılmıştır. Polislerin teslim ol çağrılarına rağmen, ateş devam etmiş ve yaklaşık otuz dakika süren bir çatışma başlamıştır. Ateş kesildiğinde, polisler biri banyoda, biri oturma odasında iki kadını ölü olarak bulmuştur. Oturma odasındaki cesedin, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'na ait olduğu tespit edilmiştir. Cesedinin yanında Beretta bir tabanca bulunmuştur. Polisin, dairede patlayıcılar bulması nedeniyle, bomba imha ekibi olay mahalline çağrılmış ve daire boşaltılmıştır. Dairenin güvenliği sağlandıktan sonra, olay Kadıköy Cumhuriyet Savcısı'ne bildirilmiştir. Savcı, sabah 09.00'da olay mahalline gelmiş ve olay yeri raporunu hazırlamıştır. Raporda, cesetlerin fotoğraflarının çekildiği, dairenin krokisinin çıkarıldığı ve cesetlerin parmak izlerinin alındığı kaydedilmiştir. Raporda, ayrıca, 7.65 mm.lik yarı otomatik Beretta bir tabanca, cephan ve

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

fişek, 3 Kalashnikov fişegi, 90 adet 7.62 mm.lik fişek, 7 adet 7.65 mm.lik mermi kovani, 23 adet 5.56 mm.lik mermi kovani, 90 adet 9 mm.lik mermi kovani, birçok el yapımı bomba ve patlayıcı üretmek için malzeme ele geçirildiği de yer almıştır. Savcı ayrıca adli tıp uzmanı eşliğinde cesetleri incelemiştir. Cesetlerin ön incelemesinde, birçok mermi giriş ve çıkış izleri tespit edilmiştir. Müteakiben cesetler, otopsilerinin yapılması için İstanbul Adli Tıp Kurumu'na gönderilmiştir. Savcının daireyi incelemesi ardından, daire polis tarafından mühürlenmiştir.

27 Nisan 1992'de sonucunda Kriminal Bölge Polis Laboratuvarı'ndan iki uzman, Beretta tabancayı, mermi kovanlarını ve fişekleri incelemiştir. Hazırladıkları rapora göre, olay mahallinde bulunan Beretta tabanca ile yedi adet 7.65 mm.lik mermi ateşlenmiştir. Ayrıca raporda, incelemeye yollanan 9 mm.lik 52 adet mermi kovani ile 5.56 mm.lik 23 adet mermi kovanının polis memurlarının silahlarından ateşlendiği sonucuna varılmıştır.

28 Nisan 1992'de sözkonusu tarihte İstanbul Emniyet Müdürü olan Necdet Menzir ve 17 Nisan 1992'de yapılan sözkonusu üç operasyonda yer alan polis memurları aleyhinde cezai şikayette bulunulmuştur.

4 Mayıs 1992'de birinci başvuran, Kadıköy Cumhuriyet Savcısı'na başvurmuş ve olaydan sonra mühürlenmiş dairenin kendisine iade edilmesini talep etmiştir. 20 Mayıs 1992'de Cumhuriyet Savcısı, Kadıköy Sulh Ceza Mahkemesi'ne bir yazı göndererek daire anahtarlarının başvuranlara teslim edilmesini talep etmiştir.

15 Mayıs 1992'de Adli Tıp Kurumu'ndan üç bilirkişi, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nun kıyafetlerini incelemiş ve olay sırasında kısa namlulu silah kullanılmış ise, şahsın 35-40 metreden daha uzun bir mesafeden, uzun namlulu silah kullanılması halinde ise 75-100 metreden vurulmuş olabileceğini, ancak, mevcut bilgiler ışığında atış uzaklığını tam olarak belirlemenin mümkün olmadığını belirtmiştir.

27 Mayıs 1992'de İstanbul Adli Tıp Kurumu, başvuranların kızlarına ilişkin bir otopsi raporu hazırlamıştır. Raporda, cesette on mermi yarasının bulunduğu ve bunlardan sekizinin ölümcül olduğu kaydedilmiştir. Ayrıca cesede, çok kısa mesafeden ateş edilmediği tespit edilmiştir. Raporda, ölüm nedeninin mermi yaralarına bağlı iç kanama olduğu sonucuna varılmıştır.

Soruşturma sürecinde Cumhuriyet Savcısı, 17 Nisan 1992’de düzenlenen operasyonda yer alan polis memurlarının, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu’nun iki komşusunun ve ilk başvuranın ifadelerini almıştır.

24 Haziran 1997’de Kadıköy Cumhuriyet Savcısı, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu’nu öldürdükleri gerekçesi ile 15 polis memuru aleyhinde Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi’ne bir iddianame sunmuştur. Suçlamalar, Ceza Kanunu’nun 31., 33., 49., 251., 281., 450. ve 463. maddeleri bağlamında yapılmıştır. Başvuranlar davaya müdahil olarak katılmışlardır.

14 Kasım 2000’de davalıların mahkum edilmesi için gerekçe bulunmadığı sonucuna varan Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi, polis memurlarının beraatine karar vermiştir. Mahkeme, polis memurlarının, polisin görev ve yasal yetkilerini düzenleyen 2559 no’lu Kanun’un 16. maddesi uyarınca görevleri kapsamında hareket ettiği ve meşru nefsi müdafaa yaptıkları sonucuna varmıştır.

14 Kasım 2001’de Yargıtay, başvuranların temyiz haklarını reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu’nun öldürülmesinin AİHS’nin 2. maddesinin ihlaline neden olduğu hususunda şikayette bulunmuştur.

A. Kabul edilebilirlik

Hükümet, başvuranların AİHS’nin 35. maddesinin 1. paragrafı bağlamında iç hukuk yollarını tüketmediklerini ileri sürmüştür. AİHS’nin 125. maddesine değinen Hükümet, başvuranların davalarını AİHM’ye götürmeden önce hukuk davası ve idari dava açabilme fırsatlarının bulunduğunu belirtmiştir.

AİHM, önceki davalarda Hükümet’in ön itirazlarına benzer itirazları incelemiş ve reddetmiş olduğunu kaydetmektedir (*Kaya ve Diğerleri/Türkiye*, no. 4451/02, 4 Ekim 2005). Mevcut davada sözkonusu başvurularda vardığı sonuçlardan farklı bir sonuca varmasına neden olan özel koşullar tespit etmemiştir. Sonuç olarak, Hükümet’in ön itirazını reddetmektedir.

AİHS’nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde şikayetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru taşımadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru, kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

1. Tarafların görüşleri

Başvuranlar öncelikle kızlarının, polis tarafından kasıtlı olarak öldürüldüğünü iddia etmişlerdir. Ayrıca Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu’na yönelik olarak gereğindene fazla öldürücü güç kullanıldığını kaydetmişlerdir.

Hükümet, polisin meşru müdafaa amacıyla ve polisin görev ve yasal yetkilerini düzenleyen Kanun'un gereklerine uygun olarak silah kullandığını ifade etmiştir. Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nun ölümünün, gerekli olandan fazla olmayan bir güç kullanımı sonucu meydana geldiği kanısındadır. Yerel mahkemelerin, polis memurlarının silahlarını yalnızca ölen kişilerin ateş açması ardından kendilerini korumak için ateşlediğini tespit ettiklerini vurgulamıştır. Hükümet, yetkili makamların sözkonusu olaylar hususunda yeterli ve etkili bir soruşturma yürüttüklerini ileri sürmüştür.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

(a) Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nun ölümüne ilişkin

Yaşam hakkını garanti altına alan ve yaşama hakkından mahrum bırakılmayı haklı gösteren koşulların belirtildiği 2. madde, AİHS'nin en temel maddelerinden biridir ve istisnaya müsaade edilmemektedir (bkz. *Velikova/Bulgaristan*, no. 41488/98, paragraf 68, AİHM 2000-VI). 3. madde ile birlikte Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların en temel değerlerinden birini teşkil etmektedir. Bu nedenle yaşama hakkından mahrum bırakılmayı haklı gösteren koşullar, katı şekilde yorumlanmalıdır (bkz. *Salman/Türkiye* [BD], no. 21986/93, paragraf 97, AİHM 2000-VII). Bireylerin korunmasında bir vasıta teşkil eden AİHS'nin amacı ve hedefi, 2. maddenin, etkili ve etkin koruma sağlayacak şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını gerektirmektedir (bkz. *McCann ve Diğerleri/İngiltere*, 27 Kasım 1995 tarihli karar, A Serisi no. 324, sayfa 45-46, paragraflar 146-47).

2. maddenin 1. paragrafının ilk cümlesi, devletin yalnızca kasıtlı ve kanuna aykırı olarak adam öldürmekten kaçınmasını değil aynı zamanda sorumluluğu altındaki kişilerin yaşamlarını güvence altına almak için iç hukuku kapsamında uygun adımları atmasını gerektirmektedir (bkz. *Kiliç/Türkiye*, no. 22492/93, paragraf 62, AİHM 2000-III). Buna, devletin yaşam hakkının korunmasını sağlamak üzere kişiye karşı suç işlenmesini caydırmak üzere uygun yasal ve idari çerçeve oluşturması da dahildir. Sözkonusu idari ve yasal çerçeve, bu tür ihlallerinin önlenmesi, ortadan kaldırılması ve cezalandırılması hususundaki kanuni mekanizma ile desteklenmelidir.

2. madde metni, bir bütün olarak okunduğunda, 2. paragrafın esasen kişinin kasıtlı olarak öldürülmesine izin verilen durumları değil, kasti olmayan şekilde yaşama hakkından mahrum bırakılmayı sonuçlanabilecek "güç kullanımına" izin verilen durumları tanımladığını göstermektedir. Her halukarda güç kullanımı, alt paragraflarda sayılan amaçlardan birini gerçekleştirmek için kullanılan gücün "kesinlikle gerekli"den fazla olmaması gerekir. Bu çerçevede 2. maddenin 2. paragrafında kullanılmış olan "kesinlikle gerekli" ibaresi, AİHS'nin 8 ila 11. maddelerinin 2. paragrafları bağlamında devletin müdahalesinin "demokratik bir toplumda gerekli" olup olmadığına karar verilirken uygulanandan daha katı ve mücbir bir gereklilik testinin uygulanması gerektiğine işaret etmektedir. Özellikle, kullanılan güç kesinlikle sözkonusu maddede ortaya konan amaçların yerine getirilmesi ile orantılı olmalıdır (bkz. *McCann ve Diğerleri*, sayfa 46, paragraflar 148-49).

Bu bağlamda AİHM, görevinin yardımcı niteliği hususunda duyarlı olduğunu yinelemekte ve belirli bir dava koşullarında kaçınılmaz olduğunda, ilk derece mahkemesi görevini üstlenirken ihtiyatlı olması gerektiğini kabul etmektedir (bkz., *McKerr/İngiltere* (karar), no. 28883/95, 4 Nisan 2000). Yerel davalar sözkonusu olduğunda, yerel mahkemelerin değerlendirmesi gereken delilleri değerlendirmek AİHM'nin işi değildir. Genel

bir kural olarak önlerine sunulan delillerin değerlendirmesini sözkonusu mahkemeler yapmalıdır. AİHM, yerel makamların tespitlerine tabi olmamakla birlikte, normal koşullar altında sözkonusu makamların vardığı sonuçlardan ayrılmasını sağlayacak ikna edici unsurlar mevcut bulunmalıdır (bkz., mutatis mutandis, *Klaas/Almanya*, 22 Eylül 1993 tarihli karar, A Serisi no. 269, sayfa 18, paragraflar 29-30).

Ancak, 2. maddenin sağladığı korumanın esas önemi, AİHM'nin sadece güç kullanan devlet makamlarının eylemlerini değil, bunu çevreleyen tüm koşulları da göz önüne alarak sözkonusu maddenin ihlal edildiği iddialarını titiz bir denetime tabi tutmasının gerekli olmasıdır. Bu, ulusal soruşturma ve kovuşturmanın tamamlanmış olduğu durumlarda bile, incelenmekte olan eylemlerin kontrol ve planlanması gibi hususları da içermektedir. (bkz. *Erdoğan ve Diğerleri*, paragraf 71).

(ii) Olayların tespiti

AİHM, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nun polis ile Devrimci-Sol militanları arasında çıkan bir çatışmada polis memurlarınca vurularak öldürülmesinin, taraflar arasında ihtilafı olmadığını kaydetmektedir. Ancak, taraflar şahsın ölümüne neden olan gelişmeler hususunda mutabık değildir. Bir yanda, başvuranlar kızlarının Devrimci-Sol üyesi olmadığını ve polis memurlarının olay mahalline kızlarını öldürmek üzere gittiğini ileri sürmüştür. Diğer yanda Hükümet, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nun anılan silahlı yasadışı örgüte üye olduğunu iddia etmiştir. Teslim olmayı reddeden ve polise ateş açan başvuranların kızı ve onun arkadaşıdır. Hükümet, başvuranların kızlarının polisin meşru müdafaada bulunduğu ve polisin görev ve yasal yetkilerini düzenleyen 2559 no'lu Kanun'na uygun hareket ettiği silahlı çatışma sonucu öldüğünü iddia etmiştir.

AİHM, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi önüne çıkarılan polis memurları aleyhindeki cezai yargılama sırasında olayların adli tespitinin yapıldığını gözlemlemektedir. Strazburg kovuşturması sürecinde yerel mahkemenin olaylara ilişkin tespitinden şüpheye düşülmesine ya da AİHM'nin farklı bir sonuca varmasına neden olabilecek hiçbir delilin sunulmadığını kaydetmektedir (bkz. *Makaratzis/Yunanistan* [BD], no. 50385/99, paragraf 47, AİHM 2004-XI). Bu nedenle AİHM, kendisine sunulan deliller ışığında, ulusal mahkemenin tespitlerini başlangıç noktası olarak alarak, elinde davayı değerlendirmek için olaylara ve delillere ilişkin yeterli unsur bulunduğu kanısındadır (bkz. *Usta ve Diğerleri/Türkiye*, no. 57084/00, paragraf 50, 21 Şubat 2008; *Perk ve Diğerleri/Türkiye*, no. 50739/99, paragraf 57, 28 Mart 2006).

(iii) Sözkonusu ilkelerin mevcut davaya uygulanması

AİHM, başvuranların kızlarının polis memurlarınca düzenlenen terör karşıtı bir operasyonda öldürüldüğünü kaydetmektedir. Sahip olduğu bilgileri göz önüne alan AİHM, polis memurlarının başından beri Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nu öldürme maksadı ile hareket ettiği hususunda yeterli unsur bulunmadığı kanısındadır.

Emniyet görevlilerinin ateşli silah kullanmış olabileceği koşulları açıklayan yasal çerçeve hususunda, AİHM, olay tarihinde uygulanan ve 1934'ten beri yürürlükte olan 2559 no'lu Kanun'un günümüzde, Avrupa'da bulunan demokratik toplumlarda gerekli olan yaşam hakkının "kanunen" korunması için yeterli görünmediği hususunda daha önce karar vermiş olduğunu hatırlatmaktadır (bkz. *Erdoğan ve Diğerleri*, paragraf 77; *Usta ve Diğerleri*, paragraf 52). Öte yandan, Anayasa'nın 17. maddesi uyarınca, ölümcül güce başvurmanın yalnızca "kanunen kesinlikle gerekli kılınan durumlarda" haklı görülebileceği belirtilmelidir.

Bu nedenle AİHM, yerel standart ve AİHS'nin 2. maddesinin standardı arasındaki farkın, tek başına, yasal çerçevenin yetersizliği gerekçesi ile 2. maddenin 1. paragrafının ihlalini tespit edecek kadar büyük olmadığı kanısındadır (*McCann ve Diğerleri*, sayfa 47, paragraflar 154-55; *Usta ve Diğerleri*, paragraf 52; *Perk ve Diğerleri*, paragraf 60).

AİHM, operasyonun planlanması ve kontrolünün, AİHS'nin 2. maddesi açısından değerlendirirken, olayın gerçekleştiği koşulları ve gelişme şeklini özellikle göz önüne almalıdır (bkz. *Andronicou ve Constantinou/Kıbrıs*, 9 Ekim 1997 tarihli karar, *Hüküm ve Karar Raporları* 1997-VI, paragraf 182).

Bu bağlamda AİHM, polis memurlarının olay mahalline yasadışı örgüt *Devrimci-Sol* militanları aleyhinde devam etmekte olan soruşturmaya bağlantılı olarak gittiklerini kaydetmektedir. *Erdoğan ve Diğerleri* davasında belirtilmiş olduğu gibi, *Devrimci-Sol* grubu dağıtılana kadar birçok polis memuru, subay ve savcının öldürülmesi de dahil olmak üzere çok sayıda suç işlemiştir. Sonuç olarak AİHM, mevcut dava koşullarında, polisin şüphelileri yakalamak ya da şüphelilerin arz ettiği tehdidi etkisiz hale getirmek için silah kullanmaya gerek olduğunu düşünmüş olabileceği sonucuna varmaktadır.

Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin tespitlerine değinen AİHM, mevcut davada güvenlik güçlerince güç kullanımının, ölen şüphelilerin arz ettiği yasadışı şiddetin bir sonucu olduğunu gözlemlemektedir. Bu hususta, polis memurlarının olay mahalline geldiklerini, daireyi çevreleyen alanı güvenlik altına aldıklarını ve şüphelilerden kapıyı açmalarını istediklerini kaydetmektedir. Ancak, şüpheliler bunu yapmadıklarında ve polis memurları kapıyı kırmak durumunda kaldığında, şüpheliler üzerlerine ateş açmıştır. Sonuç olarak, sözkonusu operasyonun AİHS'nin 2/2 maddesinin a ve b alt paragrafları bağlamında "yasadışı şiddetten kaynaklanan ... savunma" sonucunda "yasal bir yakalama gerçekleştirmek için" yapıldığı kabul edilmelidir.

Bu nedenle AİHM, mevcut davadaki güç kullanımının kesinlikle gerekenden fazla olup olmadığına ve yukarıda kaydedilen amaçların gerçekleştirilmesi ile kullanılan gücün kesinlikle orantılı olup olmadığına karar vermelidir.

AİHM, Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin kendisine sunulan delillere dayanarak ilk olarak ölen kişilerin ateş ettiğini belirlediğini kaydetmektedir. Ayrıca, polis memurlarının şüphelilerin ateşine maruz kaldıklarında, şüpheliler ateşi kesene kadar karşılık vermenin gerekli olduğuna inandıklarını gözlemlemektedir. Son olarak, Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'na yakın mesafeden ateş edilmeği tespit edilmiştir.

AİHM ayrıca, güvenlik güçlerinin, ölmüş olan kişinin yakalanması için ölümcül olmayan yöntemlere başvurmaları imkanı olup olmadığı konusunda spekülasyon yapmasına gerek olmadığını düşünmektedir. Bu bağlamda, başvuranların yakınlarının güvenlik güçlerince güç kullanılması sonucu öldürüldüğü *Andronicou ve Constantinou* ve *Perk ve Diğerleri* davalarında, olay anında sığağı sığağına tepki vermesi gereken polis memurlarının durumu için kendi bağımsız değerlendirmesini yapamayacağı sonucuna varmıştır. AİHM ayrıca aksi yönde karar vermenin, devletlere ve emniyet güçlerine, görevlerini yerine getirirken, belki de kendilerinin ve diğerlerinin hayatlarına zarar verecek şekilde, gerçekçi olmayan bir yük yüklemek olacağı kanısına varmıştır (*Andronicou ve Constantinou*, paragraf 192; *Perk ve Diğerleri*, paragraf 72; *Usta ve Diğerleri*, paragraf 59). Taraflar arasında şiddetli bir çatışmanın yaşandığı ve polis memurlarının silahlı iki şüpheli karşısında meşru müdafada

bulunmak zorunda kaldıkları bu davada, AİHM, farklı bir sonuca varması için bir neden olmadığı sonucuna varmıştır.

Bu nedenle AİHM, sözkonusu koşullar altında öldürücü güç kullanmanın, ne kadar üzücü olursa olsun, meşru müdafaa kapsamında ve şüphelileri yasal yollarla yakalamak için “kesinlikle gerekenden” fazla olmadığı kanısındadır. Sonuç olarak, AİHM sorumlu Hükümet’in, AİHS’nin 2/2 maddesi kapsamındaki yükümlülüklerini ihlal etmediği kanaatine varmıştır.

Dolayısıyla Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu’nun öldürülmesi açısından AİHS’nin 2. maddesi ihlal edilmemiştir.

(b) Soruşturmanın yetersiz olduğu iddiası

AİHS’nin 1. maddesi uyarınca “kendi yetki alanı içinde bulunan herkese AİHS’de belirtilen hak ve özgürlükleri tanıma[sı]” şeklinde devlete düşen genel görevle birlikte AİHS’nin 2. maddesi ile öngörülen yaşam hakkının korunması yükümlülüğü güç kullanmaya başvurmanın bir kimsenin ölümüne yol açması halinde etkin ve yeterli bir soruşturma yürütülmesini gerektirmektedir (bkz. *Çakıcı/Türkiye* [BD], no. 23657/94, paragraf 86, AİHM 1999-IV). Böyle bir soruşturma aracılığı ile aslında hem yaşam hakkını koruyan ulusal yasaların etkili bir şekilde uygulanması hem devlet görevlilerinin veya organlarının dahlinin bulunduğu durumlarda, sorumlulukları altında meydana gelen ölümlerin hesabını vermeleri güvence altına alınmaktadır (bkz. *Anguelova/Bulgaristan*, no. 38361/97, paragraf 137, AİHM 2002-IV). Bu tip davalarda çoğunlukla neredeyse yalnızca ilgili devlet görevlilerinin ve organlarının, ölüm olayının gerçek koşulları hakkında bilgi sahibi olmalarından dolayı, cezai kovuşturmalar, disiplin davaları ve mağdurlara ve ailelerine telafi imkanı sağlayan davalar gibi uygun iç hukuk sürecinin başlatılması, tamamen bağımsız ve tarafsız bir şekilde gerekli resmi soruşturmanın tamamlanmasına bağlıdır. Aynı gerekçe, ölen kişilerin yakalanmaları amacıyla düzenlenen bir operasyon sırasında öldürüldükleri hususunda şüphe duyulmayan mevcut davaya da uygulanmaktadır.

Soruşturma, ilk önce olayı çevreleyen koşulları belirleyecek daha sonra da sorumluların tespit edilmesini ve cezalandırılmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır. Burada sözkonusu olan sonuç alma yükümlülüğü değil sonuç almak için çaba sarf etme yükümlülüğüdür. Yetkili mercilerin sözkonusu olaylara ilişkin delillerin elde edilmesini temin amacıyla, tanıkların ifadesinin alınması, teknik inceleme yaptırılması gibi ellerindeki makul tedbirleri almış olması gerekir. Makul ivedilik ve özen gerekliliği bu bağlamda mündemiçtir. Dava konusu olayların tespit edilmesi yahut sorumluların teşhis edilmesi kapasitesini zayıflatan soruşturmadaki her türlü eksiklik, bu soruşturmanın öngörülen etkililik düzeyine ulaşmaması tehlikesini doğurur (bkz. *Kelly ve Diğerleri/İngiltere*, no. 30054/96, paragraflar 96-97, 4 Mayıs 2001; *Anguelova*, paragraf 139).

Bu hususta makul ivedilik ve özenle hareket etme gerekliliği zımnen bulunmaktadır (*Yaşa/Türkiye*, 2 Eylül 1998 tarihli karar, *Hüküm ve Karar Raporları*, sayfa 2439-40, paragraflar 102-104; *Çakıcı*, paragraflar 80-87 ve 106; *Tanrıkulu/Türkiye* [BD], no. 23763/94, paragraf 109, AİHM 1999-IV; ve *Mahmut Kaya/Türkiye*, no. 22535/93, paragraflar 106-107, AİHM 2000-III). Özel bir durumda soruşturmadaki gelişmeyi yavaşlatan engeller ya da güçlükler çıkabileceği kabul edilmelidir. Ancak, yetkili makamların ölümcül güç kullanımını soruştururken süratle hareket etmesi, kamunun hukukun üstünlüğüne olan güveninin

korunmasında ve yasadışı eylemlere katıldığı veya hoşgörüldüğü izleniminin verilmemesi açısından önemlidir. (*Avşar/Türkiye*, no. 25657/94, paragraf 395, AİHM 2001-VII).

Mevcut davada AİHM, yetkili makamların başvuruların kızlarının öldürülmesine ilişkin koşullar hususunda kapsamlı bir soruşturma yürüttüğünü gözlemlemektedir. Bu bağlamda, olaydan hemen sonra, polis memurları tarafından olayların gidişatını ve dairenin durumunu anlatan bir rapor hazırlandığını kaydetmektedir. Dairenin, cesetlerin pozisyonlarını gösteren bir taslağı hazırlanmış ve fotoğraflar çekilmiştir. Çatışmada kullanılan silahlar ve olay mahallinden alınan fişekler üzerinde balistik inceleme yapılmıştır. Ölen kişilerin kıyafetleri incelendikten sonra hangi fişegin hangi silahtan çıktığı tespit edilmiş ve atış mesafeleri belirlenmiştir. Ayrıca, adli tıp uzmanları ölen kişilerin bedenleri üzerinde tam ve kapsamlı bir otopsi gerçekleştirmiştir (bkz. paragraflar 6-11).

Bununla birlikte, gecikmeler göz önüne alındığında mevcut davadaki soruşturmanın etkili olduğu kabul edilemez. Bu bağlamda AİHM, yetkili makamların, suçlanan polis memurları aleyhinde cezai takibat başlatmadan önce beş yıl beklediklerini kaydetmektedir. Müteakiben, yargılamada nihai kararı vermek Kadıköy Ağır Ceza Mahkemesi'nin dört yıldan fazla zamanını almıştır (bkz. paragraflar 13-14).

AİHM, yukarıda kaydedilenler ışığında dokuz yıldan fazla süren sözkonusu yargılama nedeniyle, yetkili makamların gereksiz ve orantısız olduğu iddia edilen güç kullanımını soruştururken süratle hareket ettiklerinin söylenemeyeceği kanısındadır. Dolayısıyla, cezai soruşturmadaki gecikme ve yargılamanın toplam süresi göz önüne alındığında AİHM, AİHS'nin 2. maddesi bağlamında devletin usule ilişkin yükümlülüklerinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

Bu nedenle 2. madde usul yönünden ihlal edilmiştir.

II. AİHS'YE İLİŞKİN DİĞER İHLALLER

Başvuranlar ayrıca AİHS'nin 3., 6. ve 14. maddeleri ile 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. 3. madde bağlamında, kızlarının ölümü nedeniyle yaşadıkları sıkıntılar hususunda şikayetçi olmuşlardır. 6. madde bağlamında polis memurları aleyhindeki takibatın adil olmadığını belirtmişlerdir. 14. madde bağlamında sözkonusu tarihte İstanbul Emniyet Müdürü olan Necdet Menzir aleyhinde takibat yapılmaması hususunda şikayetçi olmuşlardır. Son olarak, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi bağlamında olayı müteakiben dairelerinin mühürlenmesi nedeniyle mal ve mülk dokunulmazlıklarına saygı gösterilmesi haklarına müdahale edildiğini ileri sürmüşlerdir.

Sahip olduğu bilgileri göz önüne alan AİHM, sözkonusu şikayetlerin yetki alanına girdiği kadarıyla, AİHS'de ya da ek Protokolleri'nde ortaya konan hakların ve özgürlüklerin ihlal edildiğine dair bir unsur olmadığı kanısına varmıştır. Ayrıca, 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine dayanılarak yapılan şikayet hususunda AİHM, Kadıköy Sulh Ceza Mahkemesi'nin öngörmesi üzerine dairenin 20 Mayıs 1992'de birinci başvurana iade edilmiş olmasını özellikle göz önüne almıştır. Bu nedenle, başvurunun bu kısmı AİHS'nin 35. maddesinin 3. ve 4. maddeleri uyarınca dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmelidir.

IV. AİHS'İN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar maddi tazminat olarak 20,000 Euro (EUR) ve manevi tazminat olarak 50,000 EUR talep etmiştir.

Hükümet sözkonusu taleplere itiraz etmiştir.

AİHM, tespit edilen ihlal ile talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı bulunmadığını kaydetmektedir. Bu nedenle, talebi reddetmiştir. Ancak, 2. maddenin usule dayalı olarak ihlal edildiğini göz önüne alarak ve hakkaniyet temelinde manevi tazminat olarak başvuranlara toplam 10,000 EUR ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar AİHM önünde yaptıkları masraf ve giderler için toplam 9,500 EUR talep etmiştir. Taleplerine dayanak olarak, 10,000 yeni Türk Lirası [yaklaşık 5,200 EUR] karşılığında yapılan avukatlık ücreti sözleşmesini sunmuşlardır.

Hükümet sözkonusu talebe itiraz etmiştir.

AİHM ancak masrafların gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktarın makul olduğu kanıtlanmış ise tazminat ödenmesine karar verebilir (bkz., örneğin, *Sawicka/Polonya*, no. 37645/97, paragraf 54, 1 Ekim 2002). Sahi olduğu bilgilere dayanarak değerlendirmede bulunan ve içtihadını göz önünde bulunduran AİHM, başvuranlara ileri sürdükleri masraf ve harcamalar için toplam 3,000 EUR tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE

1. AİHS'nin 2. maddesine ilişkin şikayetin kabuledilebilir ve başvurunun kalan kısmının *kabuledilemez olduğuna*;
2. AİHS'nin Ayşe Gülen Uzunhasanoğlu'nun öldürülmesine ilişkin 2. maddesinin esas açısından *ihlal edilmediğine*;
3. AİHS'nin 2. maddesinin usul açısından ihlal edildiğine;
4. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından başvuranlara müşterek olarak aşağıda kaydedilen meblağların *ödenmesine*;

(i) Manevi tazminat olarak 10,000 EUR (on bin Euro) ve ödenebilecek her tür vergi;

(ii) Yargılama masraf ve giderleri için 3,000 EUR (üç bin Euro) ve başvurana uygulanabilecek her tür vergi;

(b)Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;

4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 14 Ekim 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından:

AVUKATLIK ASGARİ ÜCRET TARİFESİ

GENEL HÜKÜMLER

Konu ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bütün hukuki yardımlarda avukat ile iş sahipleri arasında geçerli ücret sözleşmesi yapılmamış olan veya avukatlık ücretinin kanun gereği karşı tarafa yükletilmesi gereken durumlarda, Avukatlık Kanunu ve bu Tarife hükümleri uygulanır. Bu Tarifede belirlenen ücretlerin altında avukatlık ücreti kararlaştırılmaz. Aksine yapılan sözleşmelerin ücrete ilişkin hükümleri geçersiz olup, ücrete ilişkin olarak bu Tarife hükümleri uygulanır.

Avukatlık ücretinin kapsadığı işler

MADDE 2 – (1) Bu Tarifede yazılı avukatlık ücreti kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemler ücreti karşılığıdır. Avukat tarafından takip edilen dava veya işle ilgili olarak düzenlenen dilekçe ve yapılan diğer işlemler ayrı ücreti gerektirmez. Hükümlerin tazyihine ilişkin istemlerin ret veya kabulü halinde de avukatlık ücretine hükmedilemez.

(2) Buna karşılık, icra takipleriyle, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Sayıştay'da temyizden ve bölge idare ve bölge adliye mahkemelerinde itirazın görülen işlerin duruşmaları ayrı ücreti gerektirir.

Avukatlık ücretinin aidiyeti, sınırları ve ortak veya değişik sebeple davanın reddinde davalıların avukatlık ücreti

MADDE 3 – (1) Yargı yerlerince avukata ait olmak üzere karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, ekli Tarifede yazılı miktardan az ve üç katından çok olamaz. Bu ücretin belirlenmesinde, avukatın emeği, çabası, işin önemi niteliği ve davanın süresi göz önünde tutulur.

(2) Müteselsil sorumluluk da dahil olmak üzere, birden fazla davalı aleyhine açılan davanın reddinde, ret sebebi ortak olan davalılar vekili lehine tek, ret sebebi ayrı olan davalılar vekili lehine ise her ret sebebi için ayrı ayrı avukatlık ücretine hükmolunur.

Birden çok avukat ile temsil

MADDE 4 – (1) Aynı hukuki yardımın birden çok avukat tarafından yapılması durumunda, karşı tarafa bir avukatlık ücretinden fazlası yükletilemez.

Ücretin tümünü hak etme

MADDE 5 – (1) Hangi aşamada olursa olsun, dava ve icra takibini kabul eden avukat, Tarife hükümleri ile belirlenen ücretin tamamına hak kazanır.

Davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulhte ücret

MADDE 6 – (1) Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulh nedenleriyle; delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce giderilirse, Tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonra giderilirse tamamına hükmolunur.

Görevsizlik, yetkisizlik, dava ön şartlarının yokluğu veya husumet nedeniyle davanın reddinde, davanın nakli ve açılmamış sayılmasında ücret

MADDE 7 – (1) Görevsizlik, yetkisizlik nedeniyle dava dilekçesinin reddine, davanın nakline veya davanın açılmamış sayılmasına; delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce karar verilmesi durumunda, Tarifede yazılı ücretin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonraki aşamada ise tamamına hükmolunur. Şu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmolunacak avukatlık ücreti ikinci kısmın ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez.

(2) Davanın dinlenebilmesi için kanunlarda öngörülen ön şartın yerine getirilmemiş olması ve husumet nedeniyle davanın reddine karar verilmesinde, davanın görüldüğü mahkemeye göre Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde yazılı miktarları geçmemek üzere üçüncü kısımda yazılı avukatlık ücretine hükmolunur.

(3) Kanunlar gereği gönderme, yeni mahkemeler kurulması, işbölümü itirazı nedeniyle verilen tüm gönderme kararları nedeniyle görevsizlik, gönderme veya yetkisizlik kararı verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmedilmez.

Karşılık davada, davaların birleştirilmesinde ve ayrılmasında ücret

MADDE 8 – (1) Bir davanın takibi sırasında karşılık dava açılması, başka bir davanın bu davayla birleştirilmesi veya davaların ayrılması durumunda, her dava için ayrı ücrete hükmolunur.

Nafaka, kira tespiti ve tahliye davalarında ücret

MADDE 9 – (1) Tahliye davalarında bir yıllık kira bedeli tutarı, kira tespiti ve nafaka davalarında tespit olunan kira bedeli farkının veya hükmolunan nafakanın bir yıllık tutarı üzerinden Tarifenin üçüncü kısmı gereğince hesaplanacak miktarın tamamı, vekalet ücreti olarak hükmolunur. Bu miktarlar, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde davanın görüldüğü mahkemeye göre belirlenmiş bulunan ücretten az olamaz.

(2) Nafaka davalarında reddedilen kısım için avukatlık ücretine hükmedilemez.

Manevi tazminat davalarında ücret

MADDE 10 – (1) Manevi tazminat davalarında avukatlık ücreti, hüküm altına alınan miktar üzerinden Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.

(2) Davanın kısmen reddi durumunda, karşı taraf vekili yararına Tarifenin üçüncü kısmına göre hükmedilecek ücret, davacı vekili lehine belirlenen ücreti geçemez.

(3) Bu davaların tamamının reddi durumunda avukatlık ücreti, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre hükmolunur.

(4) Manevi tazminat davasının, maddi tazminat veya parayla değerlendirilmesi mümkün diğer taleplerle birlikte açılması durumunda; manevi tazminat açısından vekalet ücreti ayrı bir kalem olarak hükmedilir.

İcra ve iflas müdürlükleri ile icra mahkemelerinde ücret

MADDE 11 – (1) İcra ve İflas Müdürlüklerindeki hukuki yardımlara ilişkin avukatlık ücreti, takip sonuçlanıncaya kadar yapılan bütün işlemlerin karşılığıdır. Konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, bu Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir.

Şu kadar ki asıl alacak miktarı 1.333,33 TL'ye kadar olan icra takiplerinde avukatlık ücreti, tarifenin ikinci kısmının, ikinci bölümünde, icra dairelerindeki takipler için öngörülen maktu ücrettir. Ancak bu ücret asıl alacağı geçemez.

(2) Aciz belgesi alınması, takibi sonuçlandıran işlemlerden sayılır. Bu durumda avukata tam ücret ödenir.

(3) İcra mahkemelerinde duruşma yapılırsa Tarife gereğince ayrıca avukatlık ücreti hükmedilir. Şu kadar ki bu ücret, Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünün iki ve üç sıra numaralarında gösterilen iş ve davalarla ilgili hukuki yardımlara ilişkin olup, Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenecek avukatlık ücreti bu sıra numaralarında yazılı miktarları geçemez.

(4) Tahliyeye ilişkin icra takiplerinde bir yıllık kira bedeli tutarı, Nafakaya ilişkin icra takiplerinde nafakanın bir yıllık tutarı üzerinden, icra mahkemelerinde açılan istihkak davalarında üçüncü kısım gereğince hesaplanacak ücretlere hükmolunur.

(5) Borçlu itiraz süresi içerisinde borcunu öderse tarifeye göre belirlenecek ücretin dörtte üçü takdir edilir. Maktu ücreti gerektiren işlerde de bu hüküm uygulanır.

Tarifelerin üçüncü kısmına göre ücret

MADDE 12 – (1) Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde gösterilen hukuki yardımların konusu para veya para ile değerlendirilebiliyor ise avukatlık ücreti, (yedinci maddenin ikinci fıkrası, dokuzuncu maddenin birinci fıkrasının son cümlesi ile onuncu maddenin son fıkrası hükümleri saklı kalmak kaydıyla,) Tarifenin üçüncü kısmına göre belirlenir. Belirlenen bu ücret Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümüne göre tespit edilen ücretten az olamaz.

Ceza davalarında ücret

MADDE 13 – (1) Kamu davasına katılma üzerine, mahkumiyete karar verilmiş ise vekili bulunan katılan lehine Tarifenin ikinci kısım ikinci bölümünde belirlenen avukatlık ücreti sanığa yükletilir.

(2) Ceza hükmü taşıyan özel yasa, tüzük ve kararnamelere göre yalnız para cezasına hükmolunan davalarda tarifeye göre belirlenecek avukatlık ücreti hükmolunan para cezası tutarını geçemez.

(3) CMK 141 ve devamı maddelerine göre tazminat için Ağır Ceza Mahkemelerine yapılan başvurularda, Tarifenin üçüncü kısmı gereğince avukatlık ücretine hükmedilir. Şu kadar ki, hükmedilecek bu ücret ikinci kısmın ikinci bölümünün onuncu sıra numarasındaki ücretten az olamaz.

(4) Çocuk mahkemelerinde görülen davalarda, asliye ceza; çocuk ağır ceza mahkemelerinde görülen davalarda da ağır ceza mahkemeleri için Tarifenin ikinci kısmının ikinci bölümünde öngörülen maktu ücretlere ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Beraat eden ve kendisini vekil ile temsil ettiren sanık yararına hazine aleyhine maktu avukatlık ücretine hükmedilir.

Danıştay'da, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde görülen dava ve işlerde ücret

MADDE 14 – (1) Danıştay'da ilk derecede veya duruşmalı olarak temyiz yoluyla görülen dava ve işlerde, idari ve vergi dava daireleri genel kurulları ile dava dairelerinde, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde davaya cevap verme sürelerinin bitimine kadar anlaşmazlığın feragat ya da kabul nedenleriyle ortadan kalkması veya bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesi durumunda Tarifede yazılı ücretin yarısına, diğer durumlarda tamamına hükmedilir.

(2) Şu kadar ki, dilekçelerin görevli mercie gönderilmesine veya dilekçenin reddine karar verilmesi durumunda avukatlık ücretine hükmolunmaz.

(3) Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde görülen dava ve işlerde de yukarıdaki fıkralarda belirtilen hükümler uygulanır.

Uzlaşma tutanağının hazırlanmasında ücret

MADDE 15 – (1) Avukatlık Kanununun 35/A maddesinde sözü edilen uzlaşma tutanağının hazırlanmasında, konusu itibarıyla görevli mahkemeler için, bu Tarifenin ilgili kısımlarında belirlenen ücretin 1/2 si uygulanır.

Tahkimde ücret

MADDE 16 – (1) Hakem önünde yapılan her türlü hukuki yardımlarda da bu Tarife hükümleri uygulanır.

İş takibinde ücret

MADDE 17 – (1) Bu Tarifeye göre iş takibi; yargı yetkisinin kullanılması ile ilgisi bulunmayan iş ve işlemlerin yapılabilmesi için, iş sahibi veya temsilci tarafından yerine getirilmesi kanunlara göre zorunlu olan iş ve işlemlerdir.

(2) Tarifede yazılı iş takibi ücreti bir veya birden çok resmi daire, kurum veya kuruluşça yapılan çeşitli işlemleri içine alsın, o işin sonuçlanmasına kadar yapılan bütün hukuki yardımların karşılığıdır.

Dava vekili ve dava takipçileri eliyle takip olunan işlerde ücret

MADDE 18 – (1) Dava vekilleri tarafından takip olunan dava ve işlerde de bu Tarife uygulanır.

(2) Dava takipçileri tarafından takip olunan dava ve işlerde bu Tarifede belirtilen ücretin 1/4 ü uygulanır.

Tarifede yazılı olmayan işlerde ücret

MADDE 19 – (1) Tarifede yazılı olmayan hukuki yardımlar için, işin niteliği göz önünde tutularak, Tarifedeki benzeri işlere göre ücret belirlenir.

Uygulanacak tarife

MADDE 20 – (1) Avukatlık ücretinin takdirinde, hukuki yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Tarife yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

AVUKATLIK ÜCRET TARİFESİ

BİRİNCİ KISIM		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Dava ve Takiplerin Dışındaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret		
1.	Büroda sözlü danışma (ilk bir saate kadar)	155,00 TL
	takip eden her saat için	80,00 TL
2.	Çağrı üzerine gidilen yerde sözlü danışma (ilk bir saate kadar)	300,00 TL
	takip eden her saat için	155,00 TL
3.	Yazılı danışma için	300,00 TL
4.	Her türlü dilekçe yazılması, ihbarname, ihtarname, protesto düzenlenmesinde	200,00 TL
5.	Sözleşmeler ve benzeri belgelerin hazırlanması	
	a) Kira sözleşmesi ve benzeri	300,00 TL
	b) Tüzük, yönetmelik, miras sözleşmesi, vasiyetname, vakıf senedi ve benzeri belgelerin hazırlanması	900,00 TL
	c) Şirket ana sözleşmesi, şirketlerin devir ve birleşmesi vb. ticari işlerle ilgili sözleşmeler	900,00 TL
İKİNCİ BÖLÜM		

İş Takibi Konusundaki Hukuki Yardımlarda Ödenecek Ücret		
1.	Bir durumun belgelendirilmesi, ödeme aşamasındaki paranın tahsili veya bir belgenin örneğinin çıkarılması gibi işlerin takibi için	220,00 TL
2.	Bir hakkın doğumu, tespiti, tescili, nakli, değiştirilmesi, sona erdirilmesi veya korunması gibi amaçlarla yapılan işler için	385,00 TL
3.	Tüzel kişi tacirlerin ana sözleşmelerinin onanması, bu tacirlerin çalışma konuları ile ilgili ruhsat ve imtiyazların alınması, devri ve Türk vatandaşlığına kabul edilme gibi işlerin takibi için	1.650,00 TL
4.	Vergi uzlaşma komisyonlarında takip edilen işler için	715,00 TL
5.	Uluslararası yargı yerlerinde takip edilen işlerde	
	a) Duruşmasız ise	3.300,00 TL
	b) Duruşmalı ise	5.500,00 TL
	c) Konusu para olan işlerde ise ücret Tarifinin üçüncü kısmına göre belirlenir	
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		
Avukatlık Kanununun 35 inci Maddesi Gereğince Bulundurulması Zorunlu Sözleşmeli Avukatlara Aylık Ödenecek Ücret		
1.	Yapı kooperatiflerinde	550,00 TL
2.	Anonim şirketlerde	935,00 TL
	Takip edilen dava, takip ve işlerde tarifeye göre hesaplanacak vekalet ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.	
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		
1.	Kamu Kurum ve Kuruluşlarıyla Özel Kişi ve Tüzel Kişilerin Sözleşmeli Avukatlarına Ödeyecekleri Aylık Avukatlık Ücreti	935,00 TL
	Takip edilen dava, takip ve işlerde tarifeye göre hesaplanacak vekalet ücreti yıllık avukatlık ücretinin üzerinde olduğu takdirde aradaki eksik miktar avukata ayrıca ödenir.	
İKİNCİ KISIM		
BİRİNCİ BÖLÜM		
Yargı Yerlerinde, İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olsa veya Para ile Değerlendirilebilse Bile Maktu Ücrete Bağlı Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	Görülmekte olan bir dava içinde olmamak koşulu ile ihtiyati haciz, ihtiyati tedbir, delillerin tespiti, icranın geri bırakılması, ödeme ve tevdi yeri belirlenmesi işleri için:	
	a) Duruşmasız ise	200,00 TL
	b) Duruşmalı ise	275,00 TL
2.	Ortaklığın giderilmesi için satış memurluğunda yapılacak işlerin takibi için	385,00 TL
3.	Ortaklığın giderilmesi ve taksim davaları için	825,00 TL
4.	Vergi Mahkemelerinde takip edilen dava ve işler için	
	a) Duruşmasız ise	550,00 TL
	b) Duruşmalı ise	825,00 TL
İKİNCİ BÖLÜM		

Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olmayan veya Para ile Değerlendirilemeyen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	İcra Dairelerinde yapılan takipler için	180,00 TL
2.	İcra Mahkemelerinde takip edilen işler için	200,00 TL
3.	İcra Mahkemelerinde takip edilen dava ve duruşmalı işler için	360,00 TL
4.	İcra Mahkemelerinde takip edilen ceza işleri için	200,00 TL
5.	Ceza soruşturma evresinde takip edilen işler için	330,00 TL
6.	Sulh Mahkemelerinde takip edilen davalar için	550,00 TL
7.	Asliye Mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.100,00 TL
8.	Tüketici Mahkemelerinde takip edilen davalar için	550,00 TL
9.	Fikri ve Sınai Haklar Mahkemelerinde takip edilen davalar için	1.650,00 TL
10.	Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	2.200,00 TL
11.	Çocuk Mahkemelerinde takip edilen davalar için	825,00 TL
12.	Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde takip edilen davalar için	2.200,00 TL
13.	Askeri Mahkemelerde takip edilen davalar için	825,00 TL
14.	İdare ve Vergi Mahkemelerinde takip edilen davalar için	
	a) Duruşmasız ise	550,00 TL
	b) Duruşmalı ise	1.100,00 TL
15.	Bölge Adliye Mahkemelerinde takip edilen istinaf yolu ile görülen işlerin takipleri için	
	a) Bir duruşması olan işler için	550,00 TL
	b) Birden fazla duruşması ve keşif gibi avukatın da bulunması gereken sair işlemleri olan işler için	1.100,00 TL
16.	Yargıtay'da ilk derecede görülen davalar için	2.200,00 TL
17.	Danıştay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde ilk derecede görülen davalar için	
	a) Duruşmasız ise	1.100,00 TL
	b) Duruşmalı ise	2.200,00 TL
18.	Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay ve Sayıştay'da temyiz yolu ile görülen işlerin duruşması için	825,00 TL
19.	Uyuşmazlık Mahkemesindeki davalar için	825,00 TL
20.	Anayasa Mahkemesinde görülen dava ve işler için	
	a) Yüce Divan sıfatı ile bakılan davalar	2.750,00 TL
	b) Diğer dava ve işler	2.200,00 TL
ÜÇÜNCÜ KISIM		
Yargı Yerleri ile İcra ve İflas Dairelerinde Yapılan ve Konusu Para Olan veya Para ile Değerlendirilebilen Hukuki Yardımlara Ödenecek Ücret		
1.	İlk 22.000,00 TL için	% 12
2.	Sonra gelen 33.000,00 TL için	% 11
3.	Sonra gelen 55.000,00 TL için	% 8
4.	Sonra gelen 165.000,00 TL için	% 6
5.	Sonra gelen 440.000,00 TL için	% 4
6.	Sonra gelen 660.000,00 TL için	% 3
7.	Sonra gelen 1.100.000,00 TL için	% 1,5

[R.G. 03Aralık 2010 – 27774]

 [İçindekilere dön](#)

Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğünden:
**BASIN İLÂN KURUMU TEŞKİLİNE DAİR 195 SAYILI KANUN UYARINCA
YAYINLANACAK İLÂN VE REKLÂMLAR İLE BUNLARI YAYINLAYACAK
MEVKUTELER HAKKINDA 15/2/1977 TARİHLİ VE 67 SAYILI
GENEL KURUL KARARI'NIN BAZI MADDELERİNİN
DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR GENEL KURUL KARARI**

Karar No: 189**26 Kasım 2010**

MADDE 1 – Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair 195 sayılı Kanun uyarınca yayınlanacak ilân ve reklâmlar ile bunları yayınlıyacak mevkuteler hakkındaki 15 Şubat 1977 tarihli ve 67 sayılı Genel Kurul Kararı'nın 31 inci maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İcmal varakalarının şeklini ve bunlara eklenmesi gerekli belgelerin veya fotokopilerin nelerden ibaret olacağına tespitine, ayrıca, bu icmal varakaları ile eklerinin elektronik ortamda gönderilmesinin istenilmesine, Kurum Genel Müdürlüğü veya valilikler yetkilidir."

MADDE 2 – Aynı Genel Kurul Kararı'nın 52 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) ve (b) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"a) Basın mesleğinde, en az altı ayı devamlı olmak üzere toplam onsekiz ay süreyle, fikir işçilerine ilişkin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatına veya kamu yayın organlarının haber hizmetlerinde kamu hukuku statüsüne göre çalışmış olmak ve bu çalışmayı belgelendirmek,

b) İletişim fakültelerinden veya diğer fakültelerin iletişimle ilgili bölümlerinden mezun olmak,"

MADDE 3 – Aynı Genel Kurul Kararı'nın 61 inci maddesinin sonuna bir fıkra eklenerek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. İstanbul, Ankara ve İzmir İllerinin dışında kalan yerlerde yayınlanan gazetelerden:

A. Günlük fiili satış ortalaması (2.500) adedin üzerinde olanlara, esas gösterge sayılarının dörtte biri,

B. Günlük fiili satış ortalaması (5.000) adedin üzerinde olanlara, esas gösterge sayılarının üçte biri,

C. Günlük fiili satış ortalaması (10.000) adedin üzerinde olanlara, esas gösterge sayılarının yarısı

oranında ek gösterge uygulanır."

MADDE 4 – Aynı Genel Kurul Kararı'nın 65 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 65** – Gazeteleri denetleyecek kontrol ve geçici kontrol kurulları; Kurum Genel Müdürü'nün görevlendireceği ikisi Kurum memuru ve biri sarı basın kartı taşıyan fikir işçisi, yeterli sayıda sarı basın kartı taşıyan fikir işçisi bulunmadığı takdirde ise 51 inci maddede belirtilen sıralamaya uygun olarak bu görevlerde çalışan fikir işçisi (yazar ve düzeltmen hariç) olmak üzere, en az üç kişiden oluşur. Gerekli görülen hallerde kurula, bir serbest hesap uzmanı veya bir günlük gazete müdürü veya her ikisi birden alınabilir. Kurul, Kurum temsilcilerinden birini başkan seçer.

Yönetim Kurulu, bu kurullarda görev alacak fikir işçisi üye adaylarını, her il için en az beş kişi olmak üzere, Kurum Genel Müdürü'nün gösterdiği aday adayları arasından seçer. Diğer üye adayları, 39 uncu maddenin birinci fıkrasına bağlı kalınmaksızın, duyulan ihtiyaca göre Kurum Genel Müdürü tarafından atanır."

MADDE 5 – Aynı Genel Kurul Kararı'nın 73 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 73** – Gazeteler, fikir işçisi sıfatıyla sarı basın kartı taşıyan veya fikir işçilerine ilişkin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatına ya da kamu yayın organlarının haber hizmetlerinde kamu hukuku statüsüne göre en az dört ayı devamlı olmak üzere toplam on iki ay çalışmış yahut iletişim fakülteleri veya diğer fakültelerin iletişimle ilgili bölümlerinden mezun olmuş, aşağıda belirtilen görevlerde asgari sayıda fikir işçisini kadrolarında çalıştırmak zorundadır."

MADDE 6 – Bu Genel Kurul Kararı'nın 1, 2, 3, 4 ve 5 inci maddeleri Resmî Gazete'de yayımını müteakip yürürlüğe girer.

[R.G. 03 Aralık 2010 – 27774]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

Kırkağaç Asliye Hukuk Mahkemesinin 2007/300 Esas sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

9046/1-1

Lüleburgaz 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2008/727 Esas sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G.26 Kasım 2010 – 27767]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2009 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı olan BİRİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF, noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde

Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvuru süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI :	2009 YILI GAYRİSAFİ GELİRİ
1- ADANA SEKİZİNCİ NOTERLİĞİ	824.351,20.-TL.
2- ADANA ONUNCU NOTERLİĞİ	1.018.020,38.-TL.
3- ANKARA ALTINCI NOTERLİĞİ	750.285,69.-TL.
4- ANKARA ONUNCU NOTERLİĞİ	1.118.261,34.-TL.
5- ANKARA YİRMIİKİNCİ NOTERLİĞİ	687.487,70.-TL.
6- ANKARA OTUZİKİNCİ NOTERLİĞİ	1.167.152,61.-TL.
7- ANKARA ELLİKİNCİ NOTERLİĞİ	1.215.058,97.-TL.
8- ANKARA ELLİBEŞİNCİ NOTERLİĞİ	684.698,97.-TL.
9- BAKIRKÖY İKİNCİ NOTERLİĞİ	1.041.693,60.-TL.
10- BAKIRKÖY YİRMIYEDİNCİ NOTERLİĞİ	1.131.878,35.-TL.
11- BEŞİKTAŞ YİRMIÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	671.714,59.-TL.
12- ÇORUM BİRİNCİ NOTERLİĞİ	788.113,72.-TL.
13- ERZURUM BİRİNCİ NOTERLİĞİ	473.566,31.-TL.
14- ERZURUM ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	604.764,31.-TL.
15- ERZURUM DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	601.486,97.-TL.
16- EYÜP BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	1.289.205,86.-TL.
17- EYÜP YEDİNCİ NOTERLİĞİ	1.021.093,08.-TL.
18- İSTANBUL ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	663.633,21.-TL.
19- İSTANBUL DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	909.323,93.-TL.
20- İSTANBUL ALTINCI NOTERLİĞİ	911.645,28.-TL.
21- İSTANBUL ONÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	1.096.370,30.-TL.
22- KAYSERİ DÖRDÜNCÜ NOTERLİĞİ	960.203,86.-TL.
23- SARIYER İKİNCİ NOTERLİĞİ	734.379,10.-TL.
24- YENİMAHALLE İKİNCİ NOTERLİĞİ	862.295,25.-TL.

9092/1-1

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2009 yılı gayrisafî gelirleri ve isimleri yazılı olan İKİNCİ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF noterlerden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden

itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvuru süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI :	2009 YILI GAYRİSAFİ GELİRİ
1- AKHİSAR İKİNCİ NOTERLİĞİ	415.468,93.-TL.
2- ARDEŞEN NOTERLİĞİ	292.508,05.-TL.
3- BEYPAZARI NOTERLİĞİ	416.121,29.-TL.
4- BODRUM BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	449.480,40.-TL.
5- ÇORLU ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	271.257,26.-TL.
6- EDİRNE İKİNCİ NOTERLİĞİ	389.532,30.-TL.
7- EDREMİT İKİNCİ NOTERLİĞİ	462.400,04.-TL.
8- ERDEMLİ BİRİNCİ NOTERLİĞİ	437.150,73.-TL.
9- ISPARTA BİRİNCİ NOTERLİĞİ	410.512,83.-TL.
10- ISPARTA BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	403.440,46.-TL.
11- İNEGÖL ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	431.347,08.-TL.
12- KADIRLI İKİNCİ NOTERLİĞİ	369.780,58.-TL.
13- KARASU NOTERLİĞİ	317.682,84.-TL.
14- KUŞADASI BİRİNCİ NOTERLİĞİ	350.395,09.-TL.
15- MANAVGAT BEŞİNCİ NOTERLİĞİ	270.368,44.-TL.
16- MUSTAFAKEMALPAŞA BİRİNCİ NOTERLİĞİ	305.883,00.-TL.
17- ÖDEMİŞ İKİNCİ NOTERLİĞİ	541.618,94.-TL.
18- SALİHLİ İKİNCİ NOTERLİĞİ	425.294,44.-TL.
19- SİLİVRİ İKİNCİ NOTERLİĞİ	444.484,41.-TL.
20- ŞEREFLİKOÇHİSAR NOTERLİĞİ	280.499,05.-TL.
21- VAN İKİNCİ NOTERLİĞİ	513.583,43.-TL.
22- VAN YEDİNCİ NOTERLİĞİ	334.462,17.-TL.

9093/1-1

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2009 yılı gayrisafî gelirleri ve isimleri yazılı olan ÜÇÜNCÜ SINIF noterlikler münhaldir.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF, İKİNCİ SINIF, ÜÇÜNCÜ SINIF NOTERLERDEN VE NOTERLİK BELGESİ SAHİPLERİNDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7500'ün altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabıka kaydı, sağlık raporu, mal bildirimini, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge, vukuatlı nüfus kayıt örneği ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameleri eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır. İlan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI :	İLİ:	2009 YILI GAYRİSAFİ GELİRİ
1- BAŞKALE NOTERLİĞİ	VAN	84.752,58.- TL.
2- ÇARDAK NOTERLİĞİ	DENİZLİ	45.920,30.- TL.
3- HAVRAN NOTERLİĞİ	BALIKESİR	167.886,31.- TL.
4- İHSANİYE NOTERLİĞİ	AFYONKARAHİSAR	37.545,62.- TL.
5- KAVAKLIDERE NOTERLİĞİ	MUĞLA	36.129,80.- TL.
6- KAZIMKARABEKİR NOTERLİĞİ	KARAMAN	17.950,34.- TL.
7- MİHALGAZİ NOTERLİĞİ	ESKİŞEHİR	10.579,95.- TL.
8- OSMANCIK NOTERLİĞİ	ÇORUM	255.510,96.- TL.
9- TUFANBEYLİ NOTERLİĞİ	ADANA	45.078,33.- TL.

[R.G.29 Kasım 2010 – 27770]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sayıştay Başkanlığından :

Sayıştay'da halen boş bulunan Beş (5) üyelik ile seçim tarihine kadar boşalacak üyelikler için, 832 sayılı Sayıştay Kanunu'nun değişik 4 üncü maddesinde belirtilen niteliklere sahip olan istekliler arasından aynı Kanunun değişik 6 ncı maddesi gereğince seçim yapılacaktır.

Boş bulunan üyeliklerden beşte üçü Sayıştay Meslek mensuplarından; geriye kalanlarının en az yarısı Maliye Bakanlığı meslek mensuplarından olmak üzere, aynı Kanunun değişik 4 üncü maddesinde sayılan diğer adaylar arasından seçilecektir.

Seçime katılmak isteyenlerin ilk duyuru tarihinden itibaren bir ay içinde aşağıda yazılı belgeleri de ekleyecekleri bir dilekçe ile "T.C.Sayıştay Başkanlığı İnönü Bulvarı No:45 06100 Balgat/ANKARA" adresine bizzat veya postayla başvurmaları gerekmektedir. Postadaki gecikmeler kabul edilmeyecektir.

Dilekçeye Eklenecek Belgeler:

1- Özgeçmiş

2- En az dört yıllık yüksek öğrenim bitirildiğine ilişkin belge (832 sayılı Kanuna 4149 sayılı Kanunla eklenen Geçici 3'üncü madde hükümleri saklıdır.)

3- 832 Sayılı Sayıştay Kanunu'nun değişik 4'üncü maddesinde belirtilen niteliklere sahip olduğunu gösterir belge

- 4- İlgilinin Dairesince onaylanmış sicil özeti
5- Yeni çekilmiş 2 adet vesikalık fotoğraf
İlgililere duyurulur.

[R.G.30 Kasım 2010 – 27771]

— • —